

2.Samiyel

di téereb ñaareel bi

Téereb 2.Samiyel moo indi jaar-jaari Buur Daawuda ak ndamam. Indi na tamit fan yu lëndëm ci dundam: digganteem ak ndaw sa Batseba ca la, ak fippu ga doomam Absalom jiite woon. Teewul Daawuda mooy ku jikkoom juboo ak xolu Yàlla, ni ko Yàlla ci boppam waxe. Gaawoon na ci nangu ay tooñam, te di tuub, di ñaan Yàlla mu jéggal ko.

Ci tēnk:

1.1–6.23 Lu jēm ci palug Daawuda ak ndoortel nguuram.

7.1-29 Yàlla fas na kóllëre ak Daawuda.

8.1–10.19 Daawuda am na ay ndam ci ay noonam.

11.1–12.25 Daawuda moy na Yàlla, Yonent Yàlla Natan nàññ ko.

12.26–21.22 Lu jēm ci nguurug Daawuda ak gállankoor ya.

22.1–24.25 Daawuda biral na cantam gu mujj, nguuram di amati gállankoor.

Lii mooy jaar-jaari Buur Daawuda

(Saar 1–20)

Lu jēm ci tàggeb Sawul

¹ Gannaaw ba Sawul faatoo, fekk na Daawuda walbatikoo ca dumay Amalegeen ña, dellu Ciglaag, ba toog fa ñaari fan.

² Ca gannaaw ëllëg sa, jenn waay ne jimeet, jóge ca dalub Sawul, dikk. Yére yaa nga xottiku,

bopp ba taq suuf, ngir naqarlu. Naka la agsi ci Daawuda, daldi daanu fi suuf, sujjóot.

³ Daawuda ne ko: «Foo jóge nii?» Mu ne ko: «Ca dalub Israayil laa rëcce.»

⁴ Daawuda ne ko: «Lu xew, gaawe ma!» Mu ne ko: «Mbooloom Israayil a dawé ca xare ba. Ñu bare ca ñoom daanu nañu, dee. Sawul ak doomam Yonatan it dee nañu.»

⁵ Daawuda ne ndaw la: «Lu la xamal ne Sawul ak doomam Yonatan dee nañu?»

⁶ Ndaw la ne ko: «Dafa yemook ma tollu tembe ca kaw tundu Gilbowa. Ndeke Sawul a nga fa, sukkandikoo xeejam. Watiiri xare yaak gawar ya defuñu lu moy ne ko dann.

⁷ Naka la ne gees, yem ci man, woo ma, ma wuyu.

⁸ Mu ne ma: “Yaa di kan?” Ma ne ko: “Ab Amalegeen laa.”

⁹ Mu ne ma: “Kaay fii, jekkali ma. Maa ngi ci miirum dee, doonte dese naa tuuti.”

¹⁰ Ma dikk, daldi koy jekkali, ndax xamoon naa ne du dundati gannaaw jéllam ba. Ma summi nag mbaxanam buur ma mu soloon, tekki lam ba woon ca pëřëg ma. Yooyu laa la yótsi nii, sang bi.»

¹¹ Ba loolu amee Daawuda sëq yéřeem, xotti, ña ànd ak moom ñépp itam, noonu, ndax aw naqar.

¹² Ñaawlu nañu, di jooy, lekkuñu ba ca ngoon ndax Sawul ak doomam Yonatan ak gàngooru Aji Sax ji, ak waa kër Israayil ña ñu reye saamar.

¹³ Daawuda ne ndaw la: «Ana foo bokk?» Mu ne ko: «Man doomu doxandéemub Amalegeen laa.»

¹⁴ Daawuda ne ko: «Noo saña xàcce sa loxo, di bóom ki Aji Sax ji fal?»

15 Daawuda nag woo kenn cay surgaam, ne ko:
«Dikkal dóor, mu dee!»

16 Daawuda ne Amalegeen ba: «Yaa gàddu sa bakkanu bopp, ndax yaa seedee sa gémmiñu bopp ne yaa rey ki Aji Sax ji fal.» Surga ba dóor Amalegeen ba, mu dee.

Daawuda jooy na Sawul ak Yonatan

17 Kàddu yii la Daawuda jooye Sawul ak doomam Yonatan.

18 Moo santaane ñu jàngal ko askanu Yuda. «Fit-tkat» lañu dippee woy wi. Nii lañu ko binde ci Téereb aji jub ji. Mu ne:

19 Wóoy Israayil, ña ngay sagoo lañu jam, ñu ne
lareet ca sa tund ya!
Jàmbaar ñaa daanu!

20 Buleen ko siiwal fa Gaat,
buleen ko yéene fa mbeddi Askalon,
lu ko moy janqi Filisti bég,
janqi yéefar yiyy tex-texi.

21 Wóoy tundi Gilbowa!
Yàlla bu ngeen lay, bu ngeen tawlu.
Yàlla bu seeni tool nangooti, ba duunal njoxem
pepp,
nde foofa lees toroxale pakkub jàmbaar.
Wóoy pakkub Sawul ba deesul diwati!

22 Du deret mbaa nebbonu jàmbaar bu fittug
Yonatan xof,
te saamaru Sawul ba du sooy!

23 Wóoy Sawul ak Yonatan,

ñoo yiw, sopplu ba ñuy dund,
te ba ñu deewee, teqalikoowuñu.
Ag jaxaay, ñoo ko gëna gaaw,
te gaynde, ñoo ko gëna jàmbaare.

24 Yeen jigéeni Israayil, jooyleen Sawul ma leen
wodde
ndimol tànnéef lu xonq curr,
takkaal leen gànjari wurus ca seen kawi yére.

25 Jàmbaar ñaa daanoo biir xare ba,
Yonatan lañu jam ca kaw tund ya!

26 Yonatan, doom yaay, tiisoo naa la,
dama laa soppoon lool,
te sa mbëggeel ci man yéeme,
ba raw mbëggeelu jigéen.

27 Jàmbaar ñaa daanu,
ngànnayyi xare ya sàнку!

2

Daawuda falu na buur ca Yuda

1 Gannaaw ba loolu weesoo Daawuda daa laaj
Aji Sax ji, ne ko: «Ndax ma dellu ci dëkki Yuda yi
benn?» Aji Sax ji ne ko: «Demal.» Daawuda ne ko:
«Bu ma ciy dem?» Aji Sax ji ne ko: «Ebron.»

2 Daawuda dem ca, ànd ak ñaari soxnaam, Axi-
nowam ma cosaanoo Yisreel, ak Abigayil ma doon
jabaru Nabal waa Karmel ba.

3 Daawuda nag yóbbaaale nit ña ànd ak moom,
kenn ku ci nekk ak njabootam, ñu dem sancii ca
dëkk ya wër Ebron.

⁴ Ba mu ko defee waa Yuda dikk, diw fa Daawuda, fal ko buurub waa kër Yuda.

Gannaaw gi, ñu wax Daawuda ne ko waa Yabes Galàdd ñoo rob Sawul.

⁵ Daawuda yónnee ay ndaw ca waa Yabes Galàdd, wax leen ne leen: «Yal na leen Aji Sax ji barkeel ndegam yeena jëfe ngor seen digganteek seen sang Sawul, ba rob ko.

⁶ Kon nag yal na Aji Sax ji jëfeek yeen ngor ak kóllère. Man itam dínaa leen yéwéne ndax nii ngeen jëfe.

⁷ Léegi nag dëgërluleen te góor-góorlu. Dëgg la seen sang Sawul faatu na, waaye man mii la giirug Yuda fal, may seen buur.»

Isboset falu na buur ca Israayil

⁸ Doomu Ner, Abner njiital gàngooru xarem Sawul nag, fekk na mu yóbbu Isboset doomu Sawul ju góor, jállale ko ba Maxanayim.

⁹ Mu tabb ko nag buuru diiwaani Galàdd ak Aser ak Yisreel ak Efrayim ak Beñamin, Israayil gépp daal.

¹⁰ Ñeent fukki at la Isboset doomu Sawul amoon ba muy falu buurub Israayil, te ñaari at la nguuru. Waa kër Yuda donj ñoo toppoon Daawuda.

¹¹ Diir ba Daawuda falu buurub Ebron gu waa kër Yuda, juróom ñaari at la ak juróom benni weer.

Yuda ak Israayil xare nañu

¹² Mu am bés, Abner doomu Ner ànd ak niti Isboset doomu Sawul, ñu jóge Maxanayim, jëm diiwaanu Gabawon.

¹³ Yowab mi Ceruya di yaayam, daldi ànd ak niti Daawuda, ñu dem dajejeek ñoom ca wetu déegub

Gabawon. Ñii taxawe gii wet, ñee taxawe ca wàlla, ñu séq déeg ba.

¹⁴ Abner ne Yowab: «Ayca na xale yu góor yi jóg, daje fi sunu kanam.» Yowab ne ko: «Ayca!»

¹⁵ Ñu daldi limoo, fukki góor ak ñaar taxawal giirug Beñamin ak Isboset doomu Sawul; fukki góor ak ñaar taxawal Daawuda.

¹⁶ Ku nekk ne sa boppu moroom nēj, rekk bojj sab saamar ca wet ga, ñu ànd daanu. Moo tax ñu woowe béreb booba ca Gabawon «Toolub ñawka yi.»

¹⁷ Bésub keroog xeex ba metti na lool, waaye Abner ak waa Israayil ñoo féete suuf niti Daawuda.

¹⁸ Ñetti doomi Ceruya ña nga fa woon: Yowab ak Abisay ak Asayel. Asayel nag daa manoona daw lool ni kéwél.

¹⁹ Asayel ne dann Abner rekk, jàddul ndijoor, jàddul càmmoñ.

²⁰ Abner geesu ne ko: «Kii Asayel?» Mu ne ko: «Man a.»

²¹ Abner ne ko: «Tee ngaa jàdd ndijoor mbaa càmmoñ, te jàpp kenn ci xale yu góor yi, futti ko!» Asayel nag bëggu koo bàyyi, xanaa topp ko rekk.

²² Abner dellu ne Asayel: «Xiddi ma! Bul tax ma jam la, nga daanu! Te kon xawma nu may jàkkaarlooteek sa mag Yowab!»

²³ Asayel të ticc, topp ko. Abner jam ko catal xeejam ca biir ba, ba xeej ba fèll ca gannaaw ga, mu daanu dee ca saa sa. Ba loolu amee, ku dikk, ba tollook béreb ba Asayel daanu dee, daldi fay taxaw.

²⁴ Yowab ak Abisay nag dàqi Abner. Ba jant bay lang, ña nga tollu ca tundu Ama wa janook Giyax, ca yoon wa jëm màndiñu Gabawon.

²⁵ Beñamineen ñi daldi mánkoo, topp ca gannaaw Abner, ñu def menn mbooloo, bokk taxaw ci kaw wenn tund.

²⁶ Abner àddu ca kaw, ne Yowab: «Mbaa du saamar day wéy di lekk suux ba fàww? Xamuloo ne lii aw naqar donj lay mujje? Ana looy xaarati ci ne mbooloo mi ñu noppee topp seeni bokk?»

²⁷ Yowab ne ko: «Giñ naa ci Yàlla jiy dund, boo waxuloo, nit ñi duñu noppee dàq seeni bokk te bët setul.»

²⁸ Ba loola amee Yowab wal bufta ba, di liit gu ñu defare béjjénu kuuy, gaa ña ñépp nag taxaw, noppee topp Israayil, daldi dakkal xare ba.

²⁹ Abner aki nitam fanaanee topp xuru Yurdan guddig keroog, ba jàll dexe Yurdan. Ñu daldi jaare Bittron gépp, doora agsi Maxanayim.

³⁰ Gannaaw ba Yowab walbatikoo ca ndàqum Abner, daa woo gàngooram gépp, fukk ak juróom ñeent wuute ci niti Daawuda, te limaalewuñu Asayel.

³¹ Waaye fekk na niti Daawuda rey ñetti téémээр ak juróom benn fukk (360) ca Beñamineen ñaak niti Abner.

³² Ñu yóbbu Asayel, rob ko ca wetu baayam ca Betleyem, Yowab aki nitam nag fanaanee dox, ba jant fenke leen Ebron.

3

¹ Xare ba nag yàggoon na diggante waa kër Sawul ak waa kër Daawuda. Daawuda di gëna am doole, waa kër Sawul di gëna néew doole.

Daawuda am nay doom ca Ebron

² Doomi Daawuda yu góor yi juddoo Ebron ñoo di: taawam Amnon mi Axinowam waa Yisreel ba di ndeyam;

³ ñaareelu doomam di Kilab, ndeyam di Abigayil ma doon jabaru Nabal waa Karmel ba; ñetteelu doomam di Absalom mi Maaka di ndeyam. Maaka, Talmay buurub Gesur ay baayam;

⁴ ñeenteelu doomam di Adoña mi Agit di ndeyam; juróomeelu doomam di Sefatiya mi Abital di ndeyam;

⁵ juróom benneelu doomam di Ittireyam mi sox-naam si ñuy wax Eglá di ndeyam. Nñoonu ñooy doomi Daawuda ya juddoo Ebron.

Abner jote naak Isboset

⁶ Diir ba waa kër Sawul di xareek waa kër Daawuda, Abner a ngay gëna dëgëral taxawaayam ca waa kër Sawul.

⁷ Sawul nag amoon na nekkaale bu ñuy wax Rispa doomu Aya. Mu am bés Isboset ne Abner: «Ana lu waral ngay tédde sama nekkaaleb baay?»

⁸ Abner mer lool ca la ko Isboset wax. Mu ne ko: «Ndax dama di xajub workat bu Yudeen ñi? Ba tey jii ngor laay jëfe ak sa waa kër baay Sawul aki bokkam aki soppeem. Te it teguma la ci loxol Daawuda; yaw nga di ma tuumaal ci ndaw sii tey?»

⁹ Yal na ma Aji Sax ji teg mbugal mu gëna tar ndegam defalumá Daawuda la ko Aji Sax ji giñaloon,

¹⁰ ne ko dina jële nguur gi ci waa kër Sawul, samp jalub Daawuda ci kaw Israayil ak Yuda, dale ko Dan ca bëj-gànnàar, ba Beerseba ca bëj-saalum.»

¹¹ Isboset nag ñemewula teg baat ca la Abner wax, ndax ragal ko.

Abner fekki na Daawuda

¹² Ba loolu amee Abner yebal ca saa sa ay ndaw ca Daawuda, ne ko: «Ana ku moom réew mii?» Mu neeti ko: «Fasool ak man kóllère. Maa lay jàppale, ba walbatil la Israayil gépp, ñu nangul la.»

¹³ Daawuda ne ko: «Baax na. Dinaa fasook yaw kóllère, waaye lenn rekk laa lay ñaan. Bul dikk fi sama kanam te indiloo ma sama jabar Mikal doomu Sawul.»

¹⁴ Gannaaw loolu Daawuda yebal ay ndaw ca Isboset doomu Sawul, ne ko: «Jox ma Mikal, sama jabar ja ma cane woon téeméeri mbuñukay waa Filisti.»

¹⁵ Isboset yónnee, jéli Mikal ca jëkkëram Paltiyel* doomu Layis.

¹⁶ Paltiyel topp ca gannaaw ndaw sa, di jooy, ba ñu àgg Baxurim. Abner ne ko: «Ayca, doxal ñibbi.» Waa ja ñibbi.

¹⁷ Ba mu ko defee Abner gise ak magi Israayil, ne leen: «Yàgg ngeena bëgga fal Daawuda, muy seen buur.

¹⁸ Kon ayca boog! Ndax Aji Sax jee ko digoon Daawuda, ba mu nee: “Ci sama jaam Daawuda laay walloo Israayil sama ñoñ, ci waa Filisti ak mboolem seeni noon.”»

¹⁹ Abner wax ak giirug Beñamin itam déeyook ñoom ba noppi dem Ebron ca Daawuda, déey ko la waa Israayil ak giirug Beñamin gépp namma def.

²⁰ Ba Abner agsee Ebron ca Daawuda, ñaar fukki nit la àndal. Daawuda berndeel Abner, mook nit ña ànd ak moom.

* **3.15 Paltiyel** mooy Palti ba tey. Seetal ci *1.Samiyel 25.44*.

²¹ Ba loolu amee Abner ne Daawuda: «Buur sang bi, dama lay wool Israayil gépp, ñu wuyusi la. Su ko defee ñu fasook yaw kóllère, nga mana nguuru fu la neex.» Ba loolu amee Daawuda yiwi Abner, mu dem ci jàmm.

Yowab fey na Abner

²² Ci kaw loolu rekk niti Daawuda ànd ak Yowab, jóge xare, indaale lël ju bare. Waaye fekkul Abner Ebron ca Daawuda, ndax fekk na Daawuda yiwi ko, ba mu dem ci jàmm.

²³ Yowab agsi mook mboolem gàngoor ga ànd ak moom. Ñu ne ko Abner doomu Ner ñëwoon na ca Buur, ba mu yiwi ko, mu dem ci jàmm.

²⁴ Yowab dem ca Buur ne ko: «Waaw, li nga def nag? Abner mii dikk, nga bàyyi ko mu dem nii rekk!

²⁵ Xam nga Abner doomu Ner! Wor la moo ko fi indi, ngir xam say dugg ak say génn ak lépp looy def.»

²⁶ Ci kaw loolu Yowab bàyyikoo ca Daawuda, yebal ay ndaw yu toppi Abner, dab ko, waññee ko ca teenub Sira. Waaye Daawuda yégu ca dara.

²⁷ Naka la Abner délsi ba Ebron, Yowab berook moom ca buntu dëkk ba, mel ni kuy déeyook moom, daldi koy jam ci biir, rey ko, feyul Asayel, rakkam ja Abner bóomoon.

²⁸ Gannaaw ga, ba ko Daawuda yégee, da ne: «Man de set naa wecc, maak sama waa réew ba fàww fi kanam Aji Sax ji ci bakkanu Abner doomu Ner bi rot.

²⁹ Yal na deewug Abner këppu ci kaw boppu Yowab, mook waa kër baayam gépp. Yàlla bu waa kër Yowab ñàkk ku ànd ak jàngoroy xelli, mbaa

jàngoroy der juy law†, mbaa lafañ buy doxe yet, mbaa ku deewe xare, mbaa ku amul lu mu lekk.»

³⁰ Noonu la Yowab ak rakkam Abisay bóome Abner, ndax la mu reyoon seen doomu ndey Asayel ca xareb Gabawon ba.

Jooy nañu Abner

³¹ Ba loolu wéyee Daawuda wax ak Yowab, mook mboolem gàngoor ga ànd ak moom, ne leen: «Xot-tileen seeni yére, soli saaku, ñaawloo ko deewug Abner.» Buur Daawuda ci boppam dox na, topp ca jaat ja.

³² Ñu denc Abner ca Ebron. Buur Daawuda ne yikkét jooy ca bàmmeele Abner, mbooloo ma mépp jooy.

³³ Woy wii la Buur fent, jooye ko Abner. Mu ne: «Moo Abner, jombuloo dee ni sagaru nit a?

³⁴ Jéngesu la,
yeeweesu laak càllala.
Danga ne dàll daanu,
ni ñuy daanoo fi kanam ku bon.»
Mbooloo ma mépp dellu jooyati.

³⁵ Gannaaw gi, mbooloo mépp di soññ Daawuda, ngir mu lekk, balaa jant a so. Daawuda daldi giñ ne: «Yal na ma Yàlla teg mbugal mu gëna tar ndegam maa sex dugub mbaa ñam wu mu doon, te jant sowul.»

³⁶ Mbooloo ma mépp a seede loolu, rafetlu ko, na ñu rafetloo mboolem lu Buur Daawuda def.

³⁷ Mbooloo mépp ak Israayil gépp a xam bésu keroog ne pexe ma rey Abner doomu Ner jógewul ca Buur.

† **3.29 jàngoro yi:** seetal ci *Sarxalkat yi* 13.2; 15.2.

³⁸ Ba loolu amee Buur wax aki nitam ne leen: «Xanaa xamuleen ne ab garmi, nit ku màgg moo daanu bésuub tey fi digg Israayil?

³⁹ Bésuub tey jii li ma falu buur lépp, néew naa doole, ndax doomi Ceruya yii ñoo ma gëna dëgër xol, ba jaaxal ma. Waaye yal na Aji Sax ji fey ku bon jëfam.»

4

Isboset faatu na

¹ Ba Isboset doomu Sawul dégge ne Abner dee na ca Ebron, xolam jeex, Israayil gépp jàq.

² Isboset amoon na ñaari njiiti gàngooru yàqkat: kenn ka di Baana, ka ca des di Rekab, ñuy doomi góor gu ñuy wax Rimon, giiroo ci giirug Beñamin te dëkke Beerot ga ñu boole woon ca suufas Beñamin;

³ ndax waa Beerot a dawoon, làquji Gitayim, doon fa ay doxandéem ba tey jii.

⁴ Fekk na Yonatan doomu Sawul ju góor am na doom ju góor ju tànk ya baaxul. Ndaxte ba ñu dégge tàgge bu jóge Yisreel, ñu ne Sawul ak Yonatan faatu nañu, fekk na xale ba am juróomi at. Ndaw sa ko daan toppatoo, fab ko di gaawtuy daw, waaye na muy gaawtu di dem, xale ba daanu, daldi lafañ. Ma nga tuddoon Mefiboset.

⁵ Rekab ak Baana, doomi Rimon ma dëkk Beerot nag ñoo demoon kër Isboset, àgg fa ci biir tàngooru njolloor, fekk Isboset di for bët.

⁶ Ñu jàll ba ca biir-a-biir kër ga, mel ni ñuy sàkk peppum bele, daldi ko jam ci biir, ba noppi yoxoosu daw.

⁷ Ba ñuy dugg këram, ma nga tëddoon ca lalam, ca néegu biiram. Ñu jam ko ba rey ko, dog bopp ba, yóbbu. Ñu jaare xuru Yurdan, fanaanee dox*.

⁸ Ci kaw loolu ñu yóbbul boppu Isboset Daawuda ca Ebron, ne ko: «Buur, Sawul, sa noon ba doon wut sa bakkan, boppu doomam Isboset a ngii. Bésub tey jii de sang bi, Aji Sax jee la feyul ci Sawul ak askanam.»

⁹ Daawuda nag ne Rekab ak Baana, doomi Rimmon waa Beerot ba: «Giñ naa ci Aji Sax ji, Kiy dund te musal sama bakkan ci gépp njàqare,

¹⁰ ka ma tàggesi woon Sawul, foog ne xibaaru jàmm la ma indil, dama koo jàpp, rey ko ca Ciglaag, yoole ko ko xibaaram.

¹¹ Rawatina nag nit ñu bon ñu rey jàmburu Yàlla ci biir këram, ci kaw lalam sax. Kon duma def lu moy topp leen bakkanam, jële leen ci kaw suuf!»

¹² Daawuda nag jox ay nitam ndigal, ñu rey leen. Ñu dog seeni loxook seeni tàmka ca tenqo ya, wékk néew ya ca wetu déegub Ebron, daldí jël boppu Isboset, suul ca bàmmeele Abner ca Ebron.

5

Daawuda falu na buur ca Israayil gépp

¹ Ci kaw loolu giiri Israayil yépp dikk fa Daawuda ca Ebron, ne ko: «Noo ngii di say bakk lenqe.

* **4.7** Am na ci bind yu yàgg yi, yu ci indi: *Am na ku jigéen ku doon wattu bunt ba, di bàcc pepp. Ay nelaw dab ko. Rekab ak Baana yoxoosu dugg. Ñu jàll ca néegu biiru Isboset, fekk ko mu tëdd ca lalam. Ñu jam ko, rey ko, dog bopp ba, yóbbu, jaareji xuru Yurdan, fanaanee dox.*

² Te it démb ak bërki-démb, ba Sawul dee sunu buur sax, yaa doon jiite Israayil ci xare. Aji Sax ji ne la: “Yaay sàmm Israayil sama ñoñ te yaay yilif Israayil.”»

³ Noonu la magi Israayil ñépp dikke ca Buur Daawuda ca Ebron, mu fasook ñoom kóllère foofa ca Ebron, fa kanam Aji Sax ji. Ba mu ko defee ñu sotti Daawuda diwu pal ga, muy buurub Israayil.

⁴ Daawuda amoon na fanweeri at, ba muy falu buur, te ñeent fukki at la nguuru.

⁵ Ca Ebron la yore nguurug Yuda juróom ñaari at ak juróom benni weer, waaye ca Yerusalem la yore mboolem Israayil ak Yuda diiru fanweeri at ak ñett.

Daawuda nangu na Yerusalem

⁶ Gannaaw loolu Buur Daawuda ànd aki xarekatam, songi Yerusalem ga ñu doon woowe Yebus itam, ndax la fa Yebuseeni diiwaan ba dëkke woon. Yebuseen ña ne Daawuda: «Doo fi dugg de, ndax gumba yeek lafañ yi rekk ñoo lay waññi.» Booba foog nañu ne Daawuda manu faa dugg.

⁷ Terewul Daawuda nangu tatab Siyon ga ñu mujj woowe Kër Daawuda.

⁸ Daawudaa noon bésub keroog: «Ku bëgga jam Yebuseen ñi, ca xuntum yoonu ndox ma ngay mana dabe seeni gumbaak seeni lafañ, xuloowaa-ley Daawuda yi.» Looloo waral waxin wi ñu naan: «Gumba akub lafañ du dugg kër ga.»

⁹ Ba mu ko defee Daawuda dëkk ca biir tata ja, woowe ko Kër Daawuda, ba noppi tabax ay kër yu

bees fa ko wër fépp, dale ko ca sèkkub Milo*, ba ca biir.

¹⁰ Daawuda nag di gëna am doole, Aji Sax ji Yàlla, Boroom gàngoori xare yi ànd ak moom.

¹¹ Ci biir loolu Iram buurub Tir, yebal ay ndaw ca Daawuda, ñu yóbbul ko ay banti garabu seedar ak ay liggéeykati bant ak yattkati xeer, ngir ñu tabaxal Daawuda kër.

¹² Daawuda xam ne Aji Sax jee ko fal buurub Israayil te moo kaweel nguuram ngir Israayil ñoñam.

¹³ Gannaaw ba Daawuda jógee Ebron, denc na ay nekkaale ak yeneeni soxna ca Yerusaleem. Mu am ca yeneen doom yu góor ak yu jigéen.

¹⁴ Doom yu góor yi juddoo Yerusaleem ñoo di Samwa ak Sobab ak Natan ak Suleymaan

¹⁵ ak Ibaar ak Elisuwa ak Nefeg ak Yafya

¹⁶ ak Elisama ak Elyada ak Elifelet.

Buur Daawuda duma na waa Filisti

¹⁷ Ba waa Filisti dégge ne fal nañu Daawuda buurub Israayil, ñoom ñépp a jóg, di ko wër. Daawuda nag dégg ko, dem làquji ca biir tata ja.

¹⁸ Waa Filisti dikk, tasaaroo ca xuru Refayeen ña.

¹⁹ Daawuda laaj Aji Sax ji, ne ko: «Ndax ma songi waa Filisti? Ndax dinga leen teg ci sama loxo?» Aji Sax ji ne ko: «Demal, maay teg waa Filisti ci say loxo déy!»

²⁰ Daawuda dem ba Baal Peracim, duma leen foofa. Mu ne: «Aji Sax jee ma xállal yoon, ne jàyy ni walum ndox ca kaw noon ya.» Moo tax ñu woowe

* **5.9 Milo**, xur la wu doxoon diggante gox ba ñu naan Kër Daawuda ak fa kër Yàlla ga wara nekk.

béreb boobu Baal Peracim (muy firi Boroom bi xàll naw yoon).

²¹ Filisteen ña nag waccoon seeni gällaaj, Daawu-daaki nitam boole yóbbu.

²² Ba mu ko defee waa Filisti dikkaat, tasaaroo ca xuru Refayeen ña.

²³ Daawuda dellu laaj Aji Sax ji. Mu ne ko: «Bul topp seen gannaaw, wër leen ndombo, dal ca seen kaw fa janook garab ya.

²⁴ Booy dégg tànk yuy jaab ca kaw njobbaxtali sànd ya rekk, gaawtul, ndax booba Aji Sax jee la jiitu, di dumaji waa dalub Filisti.»

²⁵ Daawuda nag def noonee ko Aji Sax ji sante, ba duma waa Filisti la ko dale Geba, ba ca buntu Geser.

6

Gaalu Yàlla ga dem na Yerusalem

¹ Ba loolu wéyee Daawuda dellu woo mboolem ñeyi xarey Israayil, ñuy fanweeri junni (30 000).

² Mu fabu, mook mboolem gàngoor ga ànd ak moom, dem Baala ca diiwaanu Yuda, ngir jëleji fa gaalu Yàlla gi ñu tudde Tur wi, turu Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi, ki toog ci jal bi, diggante malaakay serub yi tiim gaal gi.

³ Ñu yeb ko ci watiir wu bees, jële ko kër Abinadab ga woon ca kaw tund wa. Usa ak Axyo, doomi Abinadab yu góor ya dox, jiite watiir wu bees wa.

⁴ Noonu lañu dawale watiir wa yeb gaalu Yàlla ga, jële ko kër Abinadab ga ca kaw tund wa, Axyo dox jiitu ko.

⁵ Daawudaak waa kër Israayil gépp a ngay bânneexoo mboolem jumptukaayi xumbéen fi kanam Aji Sax ji, muy lu ñu defare bantu garabu sippar, ak ay kesen-kesen aki tabala ak xeeti xalam.

⁶ Naka lañu dem ba tollu ca dàggay Nakon, nag ya tërëf, Usa tàllal loxoom, jàpp ca gaalu Yàlla ga.

⁷ Sànjum Aji Sax ji nag tàkk ci kaw Usa. Yàllaa ko faat foofa, ndaxug teeyadeem, mu dee foofa ca wetu gaalu Yàlla ga*.

⁸ Ba loolu amee Daawuda mer ca mbugal mu metti ma Aji Sax ji fàdde Usa. Moo tax mu tudde béreb booba Peres Usa (muy firi Pàddum Usa), tur wa sax ba tey jii.

⁹ Daawuda nag am tiitaange lool bésab keroog ci Aji Sax ji. Ma nga naan ca xelam: «Ana nu gaalu Aji Sax ji mana dale ak man?»

¹⁰ Loolu nag tax Daawuda nanguwula yóbbu gaalu Aji Sax ji fa moom, ca gox ba ñu naan Kër Daawuda. Dafa waññi gaal gi, yóbbu ko ca kër Obedd Edom ma cosaano Gaat.

¹¹ Gaalu Aji Sax ji nekk na kër Obedd Edom waa Gaat diiru ñetti weer. Aji Sax ji barkeel Obedd Edom, mook këram gépp.

Gaal ga dikk na Yerusalem

¹² Ba loolu amee ñu xamal Buur Daawuda ne ko: «Aji Sax ji de barkeel na Obedd Edom ak mboolem lu bokk ci moom ndax gaalu Yàlla gi.» Daawuda jëleji gaalu Yàlla ga kër Obedd Edom, daldi koy

* **6.7** Sarxalkat yi rekk ñoo amoon sañ-sañu laal gaalu Yàlla ga, te Leween ñi rekk ñoo amoon sañ-sañu gàddu ko.

yóbbu ci biir mbégte ba kēram, fa ñu naan Kēr Daawuda.

¹³ Ba ña gàddu gaalu Aji Sax ja séqee juróom benni jéego, aw yèkk ak benn ci juru yafal gi la Daawuda sarxal.

¹⁴ Daawudaa ngay fecc ak doole fa kanam Aji Sax ji. Daawudaa nga gañoo am xar-sànnim lēe.

¹⁵ Naka la Daawuda ak waa kēr Israayil gépp di yóbbu gaalu Aji Sax ji, sarxolle ya jib, ànd ak coowal béjjén ya ñuy wal.

¹⁶ Ba gaalu Aji Sax jay duggsi ca biir gox ba ñu naan Kēr Daawuda, soxnas Daawuda, Mikal doomu Sawul a nga sèppu ca palanteeram. Mu gis Buur Daawuda di tēb aka fecc ca kanam Aji Sax ji. Mu jéppi ko lool.

¹⁷ Ba mu ko defee ñu indi gaalu Aji Sax ji, yeb ko ca bérebam, ca biir xayma ba ko Daawuda sampal. Daawuda daldi joxe fa kanam Aji Sax ji ay saraxi rendi-dóomal, ak saraxi cant ci biir jàmm.

¹⁸ Ba Daawuda defee saraxi rendi-dóomal yaak saraxi cant ci biir jàmm, ñaanal na askan wa ci turu Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi.

¹⁹ Mu jox aw ñam askan wépp, mbooloom Israayil mépp, góor ak jigéen; ku ci nekk mu jox la menn mburu ak yàpp wu ñu saaf† ak benn nàkku reseñ. Mbooloo ma doora dem, ku nekk ñibbi kēram.

²⁰ Ba loolu amee Daawuda walbatiku, dugg biir kēram, ngir ñaanal waa kēram. Soxnaam Mikal doomu Sawul génndajeek moom, ne ko: «Buuru Israayiloo, yaaka teral sa bopp bésub tey jii! Nga

† **6.19** *yàpp wu ñu saafwalla benn nàkku tándarma*

futteeku tey jii fi kanam jigéen ñiy sa jaami jawriñ yi, mbete nit ku tekkiwul dara!»

²¹ Daawuda ne Mikal: «Fi kanam Aji Sax ji ma tànn, wacc sa baay ak waa këram gépp, ngir fal ma kilifag Israayil, ñoñi Aji Sax ji, fi kanam Aji Sax ji laay bànnexoo.

²² Dinaa gëna teddadil sama bopp sax, gëna toroxlu, ba gisal ko sama bopp, te du tere jaam yu jigéen yi ngay wax teral ma.»

²³ Mikal doomu Sawul jooju nag amul doom, ba ni mu deewe.

7

Lu jëm ci kër Yàlla ak kër Daawuda

¹ Gannaaw loolu Buur Daawuda këram la nekk ab diir, Aji Sax ji noppal ko ci noonam yi ko wër yépp.

² Ci biir loolu mu ne Yonent Yàlla Natan: «Xoolal rekk, maa ngi dëkke kërug banti seedar, te gaalu Yàlla gi dëkke ab xayma!»

³ Natan ne Buur: «Mboolem loo ci namma def rekk, defal, ndax Aji Sax ji yaw la àndal.»

⁴ Guddig keroog nag kàddug Aji Sax ji dikkal Natan, ne ko:

⁵ «Demal wax samab jaam Daawuda, ne ko: “Aji Sax ji dafa wax ne: Ndax yaw yaa may tabaxal kër gu ma dëkke?»

⁶ Bés ba ma génnee bànni Israayil Misra ba tey jii, masumaa dëkk ci kër. Naka jekk ab xayma laay mंगाale, def ko dëkkuwaay.

⁷ Mboolem fu ma masa ànd ak bànni Israayil gépp, ndax mas naa wax benn baat ci genn giirug Israayil gu ma sant ñu sàmm Israayil sama ñoñ,

ne leen: ‘Lu tere nga tabaxal ma kërug bantu seedar?’ ”

⁸ «Kon nag waxal sama jaam Daawuda, ne ko: “Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne: Maa la jële ca parlu ga nga toppe woon gàtt ya, ngir nga doon kilifag Israayil, sama ñoñ.

⁹ Maa ànd ak yaw fépp foo dem, maa tenqee fi sa kanam mboolem say noon, te maa lay may tur wu mágge ni turi boroom daraja yi ci àddina.

¹⁰ Maay sàkkal Israayil sama ñoñ ab dëkkuwaay, samp leen fa, ñu dëkke ko, te deesu leen fa lëjalati. Ñu bon ñi duñu leen sonalati na woon,

¹¹ ba ma falee ay njiit ci kaw Israayil sama ñoñ. Maa lay noppal ci sa noon yépp. Te it Aji Sax jaa ngi lay yégal ne la, moo lay sampal kërug donnal buur.

¹² Te bu say fan matee ba nga saay, fekki say maam, maay yékkati kenn ci saw askan, sa deretu bopp, mu wuutu la, te maay taxawal nguuram.

¹³ Kookooy tabax kër, ñeel sama tur, te maay taxawal ab jalam ba fàww.

¹⁴ Maay doon baay ci moom, muy doom ci man. Su defee naka su dul noonu, maa koy yare bantu nit ak dumay doom aadama.

¹⁵ Waaye duma ko noppee laaye biir, ni ma noppee laaye biir Sawul ma ma la randalal.

¹⁶ Sa kër ak sa nguur day sax dàkk fi sa kanam, te sab jal day sax ba fàww.”»

¹⁷ Noonee Natan jote mboolem kàddu yooyu ak peeñu moomu, na la ko yegge Daawuda.

Daawuda delloo na Yàlla njukkal

¹⁸ Ba loolu amee Buur Daawuda dikk ba fa kanam Aji Sax ji, daldi toog ne ko:

«Céy Boroom bi Aji Sax ji! Ana lu ma tekki, man, ak lu sama waa kër tekki, ba tax nga indi ma ba fii ma àgg?

¹⁹ Boroom bi Aji Sax ji, loolu sax doyatula, xanaa nga waxaale ci sama askan wi sosoogul, Sang bi. Boroom bi Aji Sax ji, ndax nii ngay jèfeek doom aadama?

²⁰ «Boroom bi Aji Sax ji, ana lu ma lay waxati? Yaw de, yaa ma ràññee, man sab jaam.

²¹ Sa kàddoo waral nga def mboolem jii jëf ju réy ci sa yéney xol, te it yaa ma ko xamal, man sab jaam.

²² «Boroom bi Aji Sax ji, yaay Ku màgg moos! Kenn du yaw, kenn it du Yàlla ku dul yaw, te mboolem lu nu nopp may, dëggal na loolu.

²³ Ana askan wu mel ni Israayil sa ñoñ ci kaw suuf, di wenn askan wu Yàlla dikk, jot leen ngir ñoñoo leen, ba turam siiw? Yaa leen defal ay jaloore, yaa defal sam réew ay kéemaan ci sa kanamu ñoñ ñi nga goreele fa Misra aki askanam aki yàllaam.

²⁴ Yaa dëgëral Israayil sa ñoñ, ñoñoo leen ba fàww, te yaw Aji Sax ji, yaa di seen Yàlla.

²⁵ «Léegi nag, Aji Sax ji Yàlla, Sang bi, li nga ma dig, man ak sama waa kër, saxal ko ba fàww, te nga defe ko noonu nga ko waxe,

²⁶ ngir sa tur di gëna màgg ba fàww, ñu naan: “Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi mooy Yàllay Israayil.” Sama waa kër nag, man Daawuda, yal nañu sax fi sa kanam, Sang bi.

²⁷ «Aji Sax ji Boroom gàngoor yi, Yàllay Israayil, yaw déy yaa ma déey, Sang bi, ne kër nga may

sosal. Moo tax ma ñeme laa ñaan lii, Sang bi.

²⁸ Léegi nag, Boroom bi Aji Sax ji, yaw yaa di Yàlla, say kàddu mooy dëgg, te yaa ma dig yiw wii, Sang bi.

²⁹ Kon nag Sang bi, nangula barkeel sama kër, ngir mu sax ba fàww fi sa kanam. Ndax kat yaw Boroom bi Aji Sax ji yaa wax, te ci sa barke la sama kër di barkeele ba fàww, Sang bi.»

8

Daawuda дума на xeet ya ko wër

¹ Gannaaw ba loolu wéyee Daawuda дума на Filisteen ña, noot leen, jële kilifteefu waa Filisti ca réew ma.

² Daawuda дума Mowabeen ña itam, tëral leen ca suuf, sësale leen, natte leen ag buum. Ñaari buum yu mu natt, yemook ña ñu wara rey, buum gu mat ga ca topp yemook ñi wara dund. Mowabeen ña daldi nangul Daawuda, di ko indil galag.

³ Daawuda дума на itam buurub Coba*, Adadeser doomu Rexob, fekk Adadeser di fexee nanguwaat diiwaan ba feggook dexe Efraat.

⁴ Daawuda nangoo ca moom junniy gawaram ak juróom ñaari téeméer (1 700) ak ñaar fukki junniy (20 000) xarekat yu warul. Daawuda teg ca dog sidditi tàñki fas yi ñu takkal watiir yépp bàyyiwu ca lu moy téeméer.

⁵ Waa Siri ña dëkke réewum Damaas dikk wallusi Adadeser buurub Coba. Daawuda дума ca ñoom ñaar fukki junneek ñaar (22 000).

* **8.3 Coba**, turu dëkk la bu amoon buuru boppam. Waaye ci Siri la bokkoon.

⁶ Ba mu ko defee Daawuda tabb ay jawriñam ca Damaas ca Siri, waa Siri di surgawu Daawuda, di ko indil galag. Aji Sax ji may Daawuda ndam fépp fu mu dem.

⁷ Daawuda nag nangu pakki wurus ya jawriñi Adadeser takkoon, daldi koy yóbbu Yerusalem.

⁸ Dëkki Adadeser ya ñuy wax Beta ak Berotay it, xàñar ju takku lool la fa Buur Daawuda nangoo.

⁹ Ci kaw loolu Toyi buurub Amat dégg ne Daawuda duma na mboolem gàngooru Adadeser.

¹⁰ Toyi yebal doomam ju góor Yoram ca Buur Daawuda, di ko yóbbante nuyoob jàmm, ak ndokkale ci jéll bi mu daan Adadeser, ndax Adadeser xare woon naak Toyi. Yoram indaaleel ko jumtukaayi xalis ak wurus ak xàñar.

¹¹ Buur Daawuda boole loolu, jagleel ko Aji Sax ji, na mu ko jagleele woon xalis baak wurus wa mu lële ca mboolem xeet ya mu tegoon loxo:

¹² maanaam la jóge ca Edomeen ñaak Mowabeen ñaak Amoneen ñaak waa Filisteeke Amalegeen ña ak la mu lële ca buurub Coba, Adadeser doomu Rexob.

¹³ Daawudaa nga gënatee siiw ba mu duma waa Siri, teg ca duma fukk ak juróom ñetti junniy (18 000) Edomeen ca xuru Xorom wa.

¹⁴ Mu daldi tabb ay jawriñam ca réewum Edom. Réewum Edom gépp la tabb ay jawriñ, Edomeen ñépp di surgawu Daawuda. Aji Sax ji nag may Daawuda ndam fépp fu mu xaree.

Lu jëm ci jawriñi Daawuda

¹⁵ Buur Daawuda ci kaw Israayil gépp la nguuru woon; muy jéfe dëgg ak yoon ñeel réewam mépp.

¹⁶ Yowab mi Ceruya di ndeyam, moo jiite woon gàngooru xare ga; Yosafat doomu Axiludd yore kàddug buur;

¹⁷ Cadog doomu Axitub ak Aximeleg doomu Abyatar ñoo doon sarxalkat ya; Seraya di bindkat ba;

¹⁸ Benaya doomu Yoyada moo jiite woon waa Keret ak waa Pelet, dagi buur ya; doomi Daawuda yu góor nag ay sarxalkat lañu woon†.

9

Daawuda baaxe na Mefiboset

¹ Daawuda moo noon: «Ndax kenn desul ba tey ci waa kër Sawul, ba ma jëfeek moom ngor ngir Yonatan?»

² Fekk na ab surgaa nga woon ca kër Sawul, di ku ñuy wax Ciba. Ñu indi ko ca Daawuda, Buur Daawuda ne ko: «Yaa di Ciba?» Mu ne ko: «Maa ngi ci sa waaw.»

³ Mu ne ko: «Ndax kenn desul ba tey ci waa kër Sawul, ba ma jëfeek moom ngor gu Yàlla gërëm?» Ciba ne ko: «Doomu Yonatan ju tànk yi baaxul a nga fa ba tey kay.»

⁴ Buur ne ko: «Ana mu?» Mu ne ko: «Moom de, ma nga ca kër Makir doomu Amyel, ca dëkk ba ñuy wax Lodebar.»

⁵ Buur Daawuda nag yeble, ñu jëleji ko ca Lodebar, ca kër Makir doomu Amyel.

⁶ Ba loolu amee Mefiboset doomu Yonatan doomu Sawul, dikk ca Daawuda, ne gurub, dëpp

† **8.18** Am na ñu jàpp ne sarxalkat yi ñuy wax fi, ay saytukat lañu woon.

jëëm fa suuf, sujjóot. Daawuda ne ko: «Mefiboset!»
Mu ne ko: «Naam, sang bi.»

⁷ Daawuda ne ko: «Bul tiit, dinaa jëfeek yaw
ngor déy ngir sa baay Yonatan. Dinaa la delloo
mboolem sa suufas maam Sawul, te yaay bokk ak
man ndab ba fàww.»

⁸ Mefiboset sujjóot, ne ko: «Moo sang bi, maay
kan ba nga di ma geesu, man mi tekkiwul dara, ba
dara booloo jeex?»

⁹ Ci kaw loolu Buur woolu Ciba, surgab Sawul
ba, ne ko: «Mboolem lu bokk ci alalu Sawul ak alalu
waa kërám jox naa ko Mefiboset, sa sëtub sang.

¹⁰ Dee ko beyal tool yi, di ko góobal, yaw yaak say
doom ak say surga, ndax waa kërám am ab dund.
Mefiboset nag, mook man ay bokk ndab.» Ciba
amoon na fukki doom yu góor ak juróom, ak ñaar
fukki surga.

¹¹ Ciba ne ko: «Buur, sang bi, noonu nga ma
ko sante rekk, ni laa koy defe.» Ci kaw loolu
Mefiboset di lekk ca ndabal Daawuda, mel ni ku
bokk ci doomi Buur.

¹² Mefiboset amoon na doom ju ndaw ju góor ju
ñuy wax Mika. Waa kër Ciba ñépp nag daldi nekk
ci liggéeyu Mefiboset.

¹³ Ci kaw loolu Mefiboset far féete Yerusalem
gannaaw ñaari tãnkam a læggi, ndax mu man di
lekke ca ndabal Buur, bés bu nekk.

10

Daawuda jote naak Amoneen ña

¹ Gannaaw loolu Naxas buurub Amoneen ña
dee, Anun doomam ju góor falu, wuutu ko.

² Daawuda ne: «Dinaa yéwéne Anun doomu Naxas, na ma baayam yéwénee woon.» Daawuda nag yebal ay ndawam ca Anun, di ko jaal baayam. Ba ndawi Daawuda ya agsee ca réewum Amoneen ña,

³ njiiti Amoneen ña wax ak seen sang Anun, ne ko: «Defe nga ne moos wormaal sa baay la Daawuda namm, ba yónnee la ay nit ñu la jaal? Foogoo ne seetsi dëkk bi ak nemmikusi ko, ba song ko moo tax Daawuda yebal ay nitam ci yaw?»

⁴ Anun daldi jàpp niti Daawuda ña, wat seen genn-wàllu sikkim, duppati seeni mbubb fa tollook toogukaay ba, door leena bàyyi ñu dem.

⁵ Ba ñu yeggee Daawuda mbir ma, mu yebal ñu leen gatanduji ndax na ñu leen toroxale. Buur ne leen ñu toog Yeriko, ba seeni sikkim sêqaat, ñu doora ñibbisi.

⁶ Amoneen ña xam ne Daawuda jéppi na leen ba mere leen lool. Ñu dem bindi ñaar fukki junniy (20 000) xarekat ca waa Siri ña dëkke Bet Rexob ak waa Siri ña dëkke Coba, teg ca junniy (1 000) nit ñu bàyyikoo ca buuru Maaka, ak fukki junneek ñaar (12 000) ñu waa Tob.

⁷ Daawuda dégg ko, yebal Yowab ak mboolem gàngooru jàmbaar ya.

⁸ Ba mu ko defee Amoneen ña génn, làng-dér ca seen buntu péey ba, fekk waa Siri ña dëkke Coba ak Rexob ak waa Tob ak waa Maaka, ñoom ñépp a nga taxawe nee ca àll ba, ñu nekk ci seen wet.

⁹ Yowab nag gis làngi xare yi ñu wara jànkoondeel, ña ko féete kanam, ak ña ca gannaaw. Mu tanne ca gàngooru Israayil ay jàmbaari xare, ñu làng-déral waa Siri.

¹⁰ La des ca gàngoor ga, mu teg leen ca loxol rakkam Abisay, làng-dérloo leen, ñu janook Amoneen ña.

¹¹ Yowab ne Abisay: «Su ma waa Siri ëppee doole, nga wallusi ma; su la Amoneen ñi ëppee doole, ma wallusi la.

¹² Dëgërluleen nag te nu góor-góorlu xeexal sunu xeet ak sunu dëkki Yàlla yii. Aji Sax ji nag yal na def liy coobareem.»

¹³ Ba loolu amee Yowab ak gàngoor ga ànd ak moom sàqi song waa Siri xare, ñu daw, won leen gannaaw.

¹⁴ Amoneen ña gis waa Siri di daw, ñoom it ñu daw, won Abisay gannaaw, ba dellu ca biir dëkk ba. Yowab nag bàyyikoo ca xare baak Amoneen ña, daldi dellu Yerusalem.

Daawuda xare naak Siri

¹⁵ Gannaaw loolu waa Siri gis na ñu daanoo fa kanam Israayil. Ñu bokk daje ñoom ñépp.

¹⁶ Ci kaw loolu Buur Adadeser yónnee, jëli waa Siri ña ca wàllaa dëxu Efraat. Waa wàllaa dex ga dikk ba dëkk ba ñuy wax Elam; Sobag, njiital gàngooru Adadeser jiite leen.

¹⁷ Naka lañu ko wax Daawuda, mu woo Israayil gépp, ànd ak ñoom, jàll dëxu Yurdan, ba àgg Elam. Waa Siri nag làng-déral Daawuda, song leen.

¹⁸ Waaye waa Siri ñoo daw, won Israayil gannaaw. Daawuda rey ca ñoom juróom ñaari téeméeri gawar yuy dawal watiiri xare (700), ak ñeent fukki junniy gawar (40 000). Sobag, seen njiital gàngoor, mu jam ko, mu dee foofa.

¹⁹ Ba mu ko defee mboolem buur yay jawriñi Adadeser gis na ñu daanoo fa kanam Israayil, ñu

daldi jàmmook bànni Israayil, nangulleen. Ba loolu amee waa Siri ñemeetũño sotle Amoneen ña.

11

Daawuda topp na bakkanam

¹ Gannaaw loolu, ca déwén sa, jamono ja buur ya daan xareji, Daawuda daa yebal Yowab, mu ànd aki nitam ak gàngooru Israayil gépp. Ñu faat Amoneen ña, gaw dëkk ba ñu naan Raba. Fekk na Daawudaa nga des Yerusalem.

² Genn ngoon, Buur Daawuda jóge ca kaw lal-toom, di doxantu ca kaw taaxum këram. Mu tollu ca kaw taax ma, séen as ndaw suy sangu. Ndaw sa neexa xool lool.

³ Daawuda yónnee, gëstu mbiram, ñu ne ko: «Xanaa du Batseba doomu Elyam, jabaru Uri Etteen ba?»

⁴ Ci kaw loolu Daawuda yebal ay ndaw yu jëli ndaw si, mu dikk, mu tédde ko. Fekk na ndaw sa gisoon baax bay doora sangu-set. Ndaw sa daldi ñibbi.

⁵ Ndaw si nag ëmb. Ba loolu amee mu yónnee ca Daawuda ne ko: «Man de, damaa ëmb.»

⁶ Ba mu ko defee Daawuda yónnee ca Yowab, ne ko mu wool ko Uri, Etteen ba. Yowab wool ko Uri.

⁷ Ba Uri dikkee, Daawuda nuyook moom ne ko: «Mbaa Yowab jàmm? Mbaa mbooloo ma jàmm? Naka xare bi?»

⁸ Ba loolu wéyee Daawuda ne Uri: «Àggal sa kër nag te jàngu.» Uri bàyyikoo kër buur, ab yóbbalu Buur topp ca gannaawam.

⁹ Ndeke Uri ñibbiwul këram. Ca bunt kër buur la tédde, mook mboolem surgay Buur.

¹⁰ Ñu yégal Daawuda, ne ko: «Uri de ñibbiwul këram,» mu ne Uri: «Xanaa du ciw yoon nga jóge? Lu la tee àgg sa kër?»

¹¹ Uri ne Daawuda: «Sang bi, gaalu Yàlla ga ak Israayil ak Yuda dëkke ay mbaar, sama njaatige Yowab ak surgay sang bi bokk dale ci digg àll bi, man may dem sama kër, di lekk aka naan, di tëdd ak sama soxna? Mukk! Giñ naa, nga fekke, duma def loolu!»

¹² Daawuda ne Uri: «Kon toogaatal fii tey ba ëllëg, ma yiwi la.» Uri toog Yerusalem bésu keroog ak ca ëllëg sa.

¹³ Ci biir loolu Daawuda woo Uri, mu bokk ak moom lekk, daldi naan. Mu nàndal ko ba mu màndi. Ba ngoon jotee Uri daa génn, tëdd ca laltoom ca biir surgay sangam, waaye këram, àgg fa ba tey.

¹⁴ Ba bët setee Daawuda bind Yowab bataaxal, yóbbante ko Uri.

¹⁵ Mu bind ci bataaxal bi, ne Yowab: «Jiitalal Uri mii ca làngu kanam ga xare ba gëna tàngé, te ngeen dànd ko, ndax ñu jam ko, mu dee.»

¹⁶ Ci kaw loolu Yowab a nga bàyyi xel ca dëkk ba ñu gaw. Mu daldi teg Uri fu ko wóor ne ay ñeyi xarey dëkk baa fa féete.

¹⁷ Ba loolu amee waa dëkk ba génn, xeex ak ñoom Yowab, mu am ñu daanu ca gàngoor ga, ca niti Daawuda ña, Uri Etteen ba bokk ca ña dee.

¹⁸ Ba mu ko defee Yowab yónnee àgge Daawuda mboolem xew-xewi xare ba.

¹⁹ Yowab sant ndaw la, ne ko: «Boo nettalee Buur li xew ci xare bi lépp, ba noppi,

²⁰ su Buur merree, ne la: “Ana lu waral ngeen jegee noonu dëkk ba ci xeex? Xanaa xamuleen ne ca kaw tata ja lañu leen di fitte?”

²¹ Ana ku reyoon Abimeleg doomu Yerubaset? Xanaa du ca kaw tata ja la ko aw jigéen sànnée doju wolukaay, ba mu dee ca Tebecc? Lu waral ngeen jegee noonu tata ja?” Su boobaa nee ko: “Sa surga ba, Uri Etteen ba it dee na.”»

²² Ndaw la dem ba àgg, daldi àgge Daawuda la ko Yowab waxloo lépp.

²³ Ndaw la da ko ne: «Nit ñaa nu njëkkoonaa man. Dañoo génn, song nu ca àll ba. Waaye noo leen delloo gannaaw ba ca buntu dëkk ba.

²⁴ Fittkat ya nag fitte nu ca kaw tata ja, ba mu am ñu dee ci say nit. Sa surga ba, Uri Etteen ba it dee na.»

²⁵ Daawuda ne ndaw la: «Waxal Yowab ne ko, bumu tiislu moomu mbir; xare bu yóbbuwul kii, yóbbu kee. Na gëna song dëkk ba rekk, ba daane ko. Nga ñaaxe ko noonu.»

²⁶ Ba loolu amee jabaru Uri dégg ne jëkkëram dee na. Mu daldi koy téj.

²⁷ Ba àppu téj ba weesoo*, Daawuda yónnee, indi ko këram, mu doon soxnaam. Gannaaw gi, mu am doom ju góor.

Aji Sax ji nag ñaawlu la Daawuda def.

12

Yonent Yàlla Natan yedd na Daawuda

* **11.27** Jamono yooyu bànni Israayil juróom ñaari fan lañu aada-woo woon di téj.

¹ Noonu Aji Sax ji yónni Natan ca Daawuda. Mu dikk, ne ko: «Ñaari góor la woon ci ab dëkk. Kenn ka barele, ka ca des néewle.

² Ki barele am na jur gu bare lool, gu gudd ak gu gàtt.

³ Waaye ka néewle amul lu dul xar mu ndaw mu jigéen mu mu jëndoon, yar ko biir këram, muy maggandook ay doomam. Ca njëlam sa la xar ma daan lekk, ca kaasam la daan naane, te ca kaw dënnam la daan tëdd. Xar mi daa meloon ni doomam.

⁴ Ci biir loolu ku nekk ciw yoon dikk, dal ak ka barele. Waaye ka barele néegula sàkk ciy gàttam mbaa nagi boppam, ngir toggal ko gan gi dal ak moom. Dafa jël xaru ka néewle, toggal ko gan gi dal ak moom.»

⁵ Daawuda nag mer lool ca jëfi nit kooku. Mu ne Natan: «Giñ naa ci Aji Sax jiy dund, dee rekk mooy àtteb waa ji def loolu!

⁶ Te it menn xar mi, ñeentam la koy feye, gan-naaw moo def jooju jéf, te amu ci jenn yërmande!»

⁷ Natan ne Daawuda: «Yaw, yaay waa ji! Aji Sax ji Yállay Israayil dafa wax ne: “Man maa la fal buurub Israayil, maa la xettali ci Sawul.

⁸ Maa la jox sa kër sang, maa teg ci say loxo sa jabari sang, jox la nguurug Israayil ak Yuda. Te bu doyuloon it, ma dolli.

⁹ Ana lu waral nga ñàkke worma kàddug Aji Sax ji, di def lu mu ñaawlu? Uri Etteen bi, yaa ko reye saamar. Jabaram nga jël, def ko sa jabar; moom nga reye ko saamaru Amoneen ñi.

¹⁰ Kon nag saamar dootul jóge sa kër muk, ndax yaa ma ñàkke worma, ba jël jabaru Uri Etteen bi,

def ko sa jabar.”

¹¹ Aji Sax ji dafa wax ne: “Maa ngii di yékkati fi sa kaw, musiba mu jóge ci sa kër. Maay jël say jabar, ngay gis, jox leen góor ni yaw, mu tédde say jabar bëccëg ndarakàmm.

¹² Yaw déy ci sutura nga ko defe. Waaye man, ci kanam Israayil gépp laay sabab mbir moomu, bëccëg ndarakàmm.”»

¹³ Daawuda nag ne Natan: «Maa tooñ Aji Sax ji.» Natan ne ko: «Aji Sax ji it jéllale na sa bàkkaar; doo ci dee.

¹⁴ Du tere nag, gannaaw dangaa teddadil lool Aji Sax ji ci mbir mi, doom ji nga ci am, moom, day dee rekk.»

¹⁵ Ba loolu amee Natan dellu këram.

Doomu Daawuda faatu na

Ba mu ko defee Aji Sax ji daane xale ba jabaru Uri am ak Daawuda. Xale ba wopp.

¹⁶ Daawuda nag tinu Yàlla ci xale bi: muy woor, fatu, fanaanee tédde ci suuf.

¹⁷ Magi këram soññ ko ngir yékkatee ko fa suuf, nanguwul, te bokkal ak ñoom lekk dara.

¹⁸ Ñu teg ca juróom ñaari fan, xale ba dee. Surgay Daawuda ya ragala wax Daawuda ne ko xale ba dee na. Booba ña ngay xalaat naan: «Ndegam ba xale bay dund lanuy wax ak moom, dégluwu nu kay, ana nu nu koy waxe ne xale bi dee na, muy def njaaxum?»

¹⁹ Daawuda nag gis surgaam ya ñuy déeyoo, mu xam ne xale bi dee na. Mu ne leen: «Xale bi daa dee?» Ñu ne ko: «Dee na.»

²⁰ Ba mu ko defee Daawuda jóge ca suuf, sangu, diwu, soluwaat. Ci kaw loolu mu dugg ca kër Aji

Sax ji, sujjóot, daldi dem këram, santaane, ñu taajal ko ag lekk, mu lekk.

²¹ Surga ya ne ko: «Li ngay def lu mu doon? Bi xale biy dund, danga doon woor aka jooy, léegi bi xale bi deewee, nga jóg, di lekk?»

²² Mu ne leen: «Ba xale biy dese bakkan laa doon woor aka jooy, ndax dama noon: “Ana ku xam ndax Aji Sax ji dina ma defalu yiw, ba xale bi dund am déet?”

²³ Waaye gannaaw léegi dee na, ana lu may woorati? Dama koo mana dekkal? Man kay maa koy fekki, waaye moom du délsi ci man mukki.»

Suleymaan gane na àddina

²⁴ Ba loolu amee Daawuda dëfal soxnaam Batseba. Mu daldi dem tēdd ak moom. Gannaaw gi, ndaw si am ca doom ju góor, tudde ko Suleymaan. Aji Sax ji nag sopp xale bi,

²⁵ ba xamle ko, Yonent Yàlla Natan jottali, daldi koy tudde Yedija (muy firi Soppey Aji Sax ji), ci ndigalu Aji Sax ji.

Daawuda nangu na péeyub Amoneen ña

²⁶ Ci biir loolu Yowab xareek waa Raba, péeyub Amoneen ña, ba nangu tatay buur ba.

²⁷ Ba loolu amee Yowab yebal ay ndaw ca Daawuda, ne ko: «Xare namaak waa Raba, nangu naa sax seen gox, ba ñuy jële am ndox.

²⁸ Kon booleel ndesu gàngoor gi, te nga gaw dëkk bi, ba nangu ko. Lu ko moy maay nangu dëkk bi, ñu tudde ma ko.»

²⁹ Daawuda nag dajale gàngoor gépp, daldi dem Raba, xareek ñoom, ba nangu ko.

³⁰ Ba mu ko defee mu nangu seen mbaxanam buur ma ñu solal jëmmu tuur ma ñuy wax Milkom*. Diisaayu mbaxana maa nga tollu ci fanweeri kiloy wurus ak ñeent, aw doj wu gànjare tappe ca. Ñu solal ko Daawuda. Alal ju baree bare la Daawuda nangoo ca dëkk ba.

³¹ Waa dëkk ba nag, mu génne leen, teg leen liggéeyu sañul-bañ, féetale leen ay xasukaay ak ngajjuy weñ ak sémmiñi weñ, boole ci di leen móolloo. Noonu la def ak mboolem dëkki Amoneen ñi. Gannaaw loolu Daawuda ànd ak gàngooru xareem gépp, dellu Yerusalem.

13

Amnon tooñ na Tamar

¹ Gannaaw loolu Absalom doomu Daawuda moo amoon jigéen ju rafet ju ñuy wax Tamar. Jeneen doomu Daawuda ju ñuy wax Amnon nag xemmem Tamar.

² Jaaxle daldi dikkal Amnon, ba mu mujj wopp ngir Tamar, ab jigéenam, ndax ab janq la woon. Amnon daldi gis ne pexe mu muy jaare ba def Tamar lenn dina jafe.

³ Amnon nag amoon na xarit bu ñuy wax Yonadab doomu Simeya miy doomu baayu Daawuda. Yonadab, ku ñawoona ñaw la.

⁴ Mu ne Amnon: «Waaw, yaw doomu buur nga, lu la tax ne yogg nii bés bu set? Doo ma ko wax?» Amnon ne ko: «Tamar, mi bokk ak sama doomu baay Absalom ndey ak baay, moom laa bëgg.»

* **12.30** Am na yeneen mbind yu yàgg yu indi ne seen buur lañu daan solal mbaxana mi.

⁵ Yonadab ne ko: «Dangay tëdd ci sa lal, wopp-wopplu, ba sa baay dikk, seetsi la, nga ne ko: “Na sama jigéen Tamar ñëw, may ma, ma lekk. Na ma toggal ci sama kanam, may gis, te mu sexal ma ci loxol boppam.”»

⁶ Ba loolu amee Amnon tëdd, wopp-wopplu, ba Buur ñëw di ko seet. Amnon ne ko: «Na sama jigéen Tamar ñëw defaral ma ñaari mburu yu ndaw, may gis, te sexal ma ci loxol boppam, ma lekk.»

⁷ Daawuda yónnee kër ga ca Tamar, ne ko mu dem kër càmmiñam Amnon, toggal ko lu mu lekk.

⁸ Tamar dem kër càmmiñam Amnon, fekk ko mu tëdd. Mu sàkk sunguf, noot ko, defal ko ko ay mburu yu ndaw, lakkal ko ko, muy gis.

⁹ Mu noppi, jël ndab la, taajal ko Amnon, Amnon nag baña lekk. Mu daldi ne: «Na ñépp génn, wacc ma fi!» Ñépp génn, wacc ko fa.

¹⁰ Mu ne Tamar: «Indil ma lekk gi ci sama biir néeg, te sexal ma ci sa loxol bopp, ma lekk.» Tamar jël mburu ya mu lakk, dugalal càmmiñam Amnon ca biir néegam.

¹¹ Naka la Tamar dikk, taajal Amnon mburu ya, ngir mu lekk, mu ne ko katam, ne ko: «Kaay, tëdd ak man, sama jigéen.»

¹² Mu ne ko: «Déédéet sama góor, bu ma néewal doole, ndax deesul defe nii ci Israayil! Bul def muk jooju jëf ju sew!

¹³ Fu ma jëm ak googu gâce, man? Te yaw it dootuloo jar dara ci digg Israayil. Tee ngaa wax ak Buur? Du ma la baña may.»

¹⁴ Amnon nag dégluwu ko, xanaa néewal ko doole, ba tédde ko.

¹⁵ Gannaaw loolu Amnon jéppi ko njéfo lu raw mbëggeel ga mu ko bëggoon. Mu ne ko: «Jógal, dem!»

¹⁶ Tamar ne ko: «Déet, soo ma dàqee, def ma lu yées li nga ma def ba noppi!» Taxul Amon nangu koo déglu.

¹⁷ Dafa woo bëkk-néegam, ne ko: «Génneel ma kii te tëj bunt beek caabi.»

¹⁸ Surga ba génne ko, tëj bunt baak caabi.

Tamar a nga sol mbubb mu yànj, ndax booba janqi buur bu séyagul noonu la daan soloo.

¹⁹ Ba loolu amee Tamar sottikoo dóom ca bopp ba, xotti mbubb mu yànj ma mu sol, yenu loxo ya, di yuuxuy dem.

²⁰ Càmmiñam Absalom gis ko, ne ko: «Xanaa Amnon sa càmmiñ see nekkoon ak yaw? Neel cell rekk, sama jigéen, sa càmmiñ la. Bul yenu lii mu la def.» Tamar nag ne cundum, toog ak wéetaayam kër càmmiñam Absalom.

²¹ Ba Buur Daawuda déggee mbir moomu mépp, mu mer lool.

²² Absalom nag jéppi Amnon, ba séqatul ak moom jenn wax, ndax na mu toroxale jigéenam Tamar.

Absalom feyu na

²³ Ba ñu ca tegee ñaari ati lëmm, Absalom dem di watlu ay xaram* ca Baal Àccor, fa feggook di-iwaanu Efrayim. Absalom daldi fay woo doomi buur yu góor yépp.

* **13.23** Xari waa penku dañuy bare kawar gu ñuy wat aka ëcc, di ci defar ag wëñ. Bu ñu daan watlu seeni xar, xew mu réy la woon.

²⁴ Mu dem ca Buur ne ko: «Buur Sang bi, man de, damay watlu samay xar. Tee ngaa ànd ak say jawriñ rekk, nu dem ca?»

²⁵ Buur ne Absalom: «Déet, doom. Bunu dem nun ñépp. Day diis ci yaw.» Absalom soññ ko, soññ, Buur nanguwula dem. Teewul mu ñaanal ko.

²⁶ Absalom nag ne ko: «Bàyyil boog sama mag Amnon, mu ànd ak nun.» Mu ne ko: «Lu waral mu ànd ak yaw?»

²⁷ Absalom soññati ko, ba Buur yebal Amnon, mu ànd ak moom, ak yeneen doomi buur yu góor yépp.

²⁸ Ba mu ko defee Absalom sant ay nitam, ne leen: «Ma ne, bu Amnon naanee biiñ, ba xolam sedd, bu ma leen nee ngeen jam ko rekk, reyleen ko. Buleen ragal; man maa leen ko sant. Góor-góorluleen nag te ñeme.»

²⁹ Niti Absalom ña def ak Amnon la leen Absalom sant, daldi rey Amnon. Ba loolu amee yeneen doomi buur yépp daldi war seeni berkelle, daw.

³⁰ Naka lañu topp yoon wa, xibaar dikkal Daawuda, ne ko: «Buur, Absalom jam na sa doom yu góor yépp, ba kenn desu ca.»

³¹ Buur daldi xotti ay yéreem, daanu ca suuf ndax naqar, surgaam yépp taxaw ak seen yére yu xottiku.

³² Ci kaw loolu Yonadab doomu Simeya magu Daawuda, daldi wax ak Daawuda. Mu ne: «Buur sang bi, bul defe ne sa doom yépp lañu rey de. Amnon rekk a dee, te mooy la Absalom dogu woon keroog ba Amnon toroxalee rakkam Tamar.

³³ Kon kat Buur sang bi, bul def ci sa xel ne sa doom yépp a dee. Amnon rekk a dee.»

³⁴ Fekk na Absalom daw.

Ci kaw loolu ngóor sa aye wattu daldi séentu, gisul lu moy nit ñu bare ñuy dikk, awe yoonu Oronayim, bartaloo tund wa.

³⁵ Ba loolu amee Yonadab ne Buur: «Mu ngoog, Buur sang bi, sa doom yaay dikk. La ma waxoon a am.»

³⁶ Naka la daane kàddoom rekk, doomi Buur ya agsi, ne yikkét di jooy. Buur ak surgaam yépp it, di jooy jooy yu metti.

³⁷ Fekk na Absalom daw, dem ca buurub Gesur, Talmay doomu Amiyudd. Buur Daawuda nag di jooy doomam bés bu nekk.

³⁸ Ba Absalom dawee, dem Gesur, toog na fa ñetti at.

³⁹ Gannaaw gi, Buur Daawuda toppatul Absalom, ndax mujj na miis deewug Amnon.

14

Absalom délsi na

¹ Ci biir loolu Yowab mi Ceruya di yaayam, xam ne xelu Buur Daawudaa ngi ci Absalom.

² Yowab nag yónnee ca dëkk ba ñuy wax Tekowa, ñu jëleji fa jigéen ju rafet xel, indil ko ko. Yowab ne ko: «Dangay ñaawlu-ñaawlulu. Solal yérey ñaawlu, te bul xeeñu. Melal daal ni jigéen ju jota ñaawlu lu yàgg, ngir ku mu deele.

³ Su ko defee nga àgg ca Buur, wax ko lii ma lay wax.» Yowab wax ko kàddu ya mu wara wax.

⁴ Jigéen ja dëkk Tekowa àgg ca Buur, daanu ci suuf, sujjóotal ko, ne ko: «Buur, wallu ma!»

⁵ Buur ne ko: «Lu la dal?» Mu ne ko: «Man de gore, dama dib jëtun; sama jëkkër a dee.

⁶ Sang bi, ñaari doom yu góor laa amoon. Dañu doon xeex ñoom ñaar ca àll ba te ku leen àtte nekku fa. Kenn ki dóor moroom mi, rey ko.

⁷ Bokk yépp daldi jóg dal ci sama kaw, sang bi. Ñu ne ma: “Jox nu sa doom ji rey doomu ndeyam, nu rey ko, feyul doomu ndeyam ji mu rey. Moo dese ndono li, kon danu koy sàkkal pexe, moom itam.” Dañoo nara fey wenn xal wi ma dese, ba xañ sama jëkkër aw tur, xañ ko aw askan ci kaw suuf.»

⁸ Buur ne ko: «Demal ñibbi. Man ci sama bopp maay joxe ndigal ci yaw.»

⁹ Jigéen ja ne ko: «Buur sang bi, àq ju ci am, yal na ma topp, maak sama waa kër baay, te nga bañ cee gàddu dara, yaak sa waa kër.»

¹⁰ Buur ne ko: «Ku la tudd, indil ma ko, dootu la sonal.»

¹¹ Mu ne ko: «Kon ngalla Buur, woo ci seede sa turu Yàlla Aji Sax ji, ngir kiy toppe bakkanu ka dee baña yokk yàqute, ba ñu rey sama doom ji.» Mu ne ko: «Giñ naa ko ci turu Aji Sax ji, Kiy dund, kawar gu gëna tuut du jóge ci sa boppu doom, wadd ci suuf.»

¹² Jigéen ja ne ko: «Buur, sang bi, ma ñeme laa waxati benn baat boog!» Mu ne ko: «Waxal.»

¹³ Mu ne: «Lu waral kon nga naral lu ni mel ñoñi Yàlla ñi? Buur, boo waxee loolu kay, mel na ni tooñ nga, ndax jëliwoo sa doom ja gàddaay.

¹⁴ Nun ñépp ay dee ni ndox di tuuroo ba deesu ko tanqati. Yàlla nag musalul kenn ci dee, waaye moo lal pexe ngir ki gàddaay du saxoo gàddaay béreb bu ko sore.

¹⁵ Buur sang bi, maa ñëw wax la kàddu yii, ndax mbooloo mee ma tiital. Ma noon nag sang bi, naa

wax ak Buur, jombul mu defal ma li may ñaan.

¹⁶ Jombul Buur sang bi nangu maa xettali ci ki nuy fexee boole ak sama doom sànk, beddee nu ci céru Yàlla.

¹⁷ Léegi nag sang bi, yal na sa kàddu gii di sama noflaay. Ndax yaw Buur, sama sang, dangaa mel ni malaakam Yàlla, amug dégg, di teqale liy yoon ak li dul yoon. Yal na sa Yàlla Aji Sax ji ànd ak yaw.»

¹⁸ Buur ne jigéen ja: «Léegi nag, bu ma nēbbu, tontu ma ci lii ma lay laaj.» Mu ne ko: «Waxal, Buur, sang bi.»

¹⁹ Mu ne ko: «Ndax du Yowab a nas pexe mii mépp, yaak moom?» Mu ne ko: «Buur, sang bi, ak sa barke, li nga wax rekk la, du leneen moos! Yowab, sa jawriñ jee ma ko sant. Moo ma waxloo lii lépp, sang bi.

²⁰ Jubbanti mbir mii de moo tax Yowab def lii. Waaye yaw sang bi, danga di boroom xel mu rafet ni malaakam Yàlla. Xam nga mboolem lu xew ci réew mi.»

²¹ Gannaaw gi, Buur ne Yowab: «Waaw, baax na, nangu naa. Demal jëli ngóor sa, Absalom.»

²² Yowab nag dëpp jëëm ca suuf, sujjóot, ne Buur: «Buur, sang bi, yal nanga barkeel, sang bi. Xam naa ne may nga ma cér, gannaaw yaa ma may lii may dagaan.»

²³ Ba loolu amee Yowab dem Gesur, daldi del-loosi Absalom Yerusalem.

²⁴ Buur Daawuda nag ne, na Absalom yem këram. Mu ne bumu taxaw ci kanamam. Ba mu ko defee Absalom yem këram, te taxawul fa kanam Buur Daawuda.

²⁵ Absalom nag amul woon góor gu siiwe ni moom ci Israayil gépp ndax góorayiw. La ko dale ca wewu tánkam ba ca digg bopp ba, du lenn lu ca sikk.

²⁶ At mu jotaan mu watu ndax njañ lu diis, te bu watoo, natt kawar ga ci doomi nattukaayu buur, mu jege ñaari kilook genn-wàll.

²⁷ Absalom amoon na ñetti doom yu góor ak doom ju jigéen. Tamar, doom ju jigéen ja, doon ndaw su taaru.

²⁸ Absalom nekk na Yerusalem ñaari ati lëmm yu mu sañula taxaw fa kanam Buur baayam.

²⁹ Gannaaw gi, Absalom yónnee, ñu wool ko Yowab ngir mu yónni ko ca Buur. Yowab lànk, ñëwul. Mu yónneewaat, mu lànk.

³⁰ Absalom ne ay surgaam: «Gis ngeen, toolub Yowab mook sama tool a sësoo, te peppum lors a nga ca. Demleen taal ko.» Surgay Absalom dem, taal tool ba.

³¹ Ba loolu amee Yowab waaxu ba ca kër Absalom, ne ko: «Ana lu waral say surga taal sama tool?»

³² Absalom ne Yowab: «Xam nga damaa yónnee ci yaw, ne la ñëwal, ma yónni la ca Buur, nga laajal ma ko lu ma taxa jóge Gesur. Li gënoon ci man kay mooy ma toog foofa! Léegi daal damay gis Buur. Su fekke ne damaa tooñ, na ma rey!»

³³ Yowab dem ca Buur, wax ko ko. Buur woolu Absalom. Mu dikk sukk, sujjóotal ko, dëpp jëem ci suuf. Buur taf ko ca kawam.

15

Absalom lal na pexe

¹ Gannaaw ba loolu wéyee Absalom daa jël watiir aki fas ak juróom fukki nit ñuy daw di ko jiitu.

² Muy teela jóg nag, taxaw ca peggu yoon wa jëm ca buntu dëkk ba. Saa yu nit dikkee, am lu muy tawat, ñëw diis ko Buur, ngir mu àtte ko, Absalom woo ko, laaj ko ne ko: «Ci ban dëkk nga bokk?» Kooku ne ko ci giirug Israayil sàngam la bokk.

³ Absalom ne ko: «Gisal, sa tawat yoon la, jaadu na. Waaye kenn ku bokk ci Buur du la déglu.»

⁴ Su ko defee Absalom da cay teg ne ko: «Maa bëggoon ñu fal ma njiit, may àtte ci réew mi! Kon képp ku am lu muy tawat mbaa muy layoo, ci man lay ñëw, ma taxaw ci, ba jox ko li ko yoon may.»

⁵ Képp ku ñëwaan it di sukkal Absalom, Absalom da koy yóotu, jàpp ci moom, foon ko.

⁶ Absalom jàppoo ko noonu ak mboolem bànni Israayil yay ñëw ca buur ba, di sàkku yoon. Ni la fàbbee xoli bànni Israayil.

⁷ Ba ñu demee ba ñeenti at jàll, Absalom ne Buur: «May ma, ma dem Ebron defali Aji Sax ji la ma ko xasaloon,

⁸ ndax kat, sang bi, ba ma nekkee Gesur ca Siri, damaa dige woon ne: “Su ma Aji Sax ji delloo, ba ma dellu Yerusalem, dinaa dem màggali ko.”»

⁹ Buur ne ko: «Demal ak jàmm.» Mu daldi dem Ebron.

¹⁰ Absalom nag yónnee ndéey. Ay ndaw yegge ko giiri Israayil gépp. Mu ne leen: «Bu ngeen di dégg bufta bu jib rekk, ne leen: “Absalom falu na buur ca Ebron!”»

¹¹ Ñaari tééméeri góor a jóge Yerusalem, Absalom woo woon leen, ñu ànd ak moom, yéguñu, tinuñu,

xamuñu it dara ca mébétam.

¹² Ci biir loolu Absalom di def ay sarax, daldi yónnee, ñu jëli Axitofel ma topp ca Daawuda, di ko xelal. Axitofel bàyyikoo ca Gilo. Pexe ma nag mujj na réy, ña topp Absalom di yokku ba bare.

Daawudaa ngi wuta rëcc

¹³ Ba mu ko defee ñu yebal ndaw, mu dikk ne Daawuda: «Bànni Israayil de jàmbo nañu, ba far ak Absalom.»

¹⁴ Daawuda wax ak mboollem jawriñam ya mu nekkal ca Yerusalem, ne leen: «Nan daw! Lu ko moy kenn ci nun du rëcc Absalom. Nan dem léegi bala moo gaawtu, ba dab nu, def nu musiba, leel waa dëkk bi ñawkay saamar.»

¹⁵ Jawriñ ya ne Buur: «Buur, sang bi, lépp loo namm rekk, nu ngi nii taxaw.»

¹⁶ Ba loolu amee Buur tegu ca yoon wa, waa këram yépp topp ciy tánkam. Bàyyiwul gannaaw lu moy fukki nekkaaleem, ñu wara toppatoo kër ga.

¹⁷ Buur dem, mbooloo mépp topp ko, ba ca kër gu mujj ga, ñu taxaw.

¹⁸ Nitam ñépp a dox romb ko, ñook dag ya ko dar yépp, di waa Keret ñaak waa Pelet ña, ak mboollem waa Gaat ya tollu ci juróom benni téeméeri (600) nit te toppe woon ko ca Gaat. Ña ngay dox jiitu ko.

¹⁹ Buur ne Itay waa Gaat ba: «Dangay ànd ak nun? Tee ngaa dellu Yerusalem, toog ca Buur Absalom? Gannaaw yaw doxandéem nga bu gàddaaye fa nga fekk baax.

²⁰ Bëkk-démb donñ nga fi ñëw, tey ma di la bàyyi ngay ànd ak nun di wëreelu, te xawma sax fu ma

jëm. Dellul, kay, ànd ak sa waa réew. Yal na la Aji Sax ji won ngor ak worma.»

²¹ Itay ne Buur: «Sang bi, giñ naa ci Aji Sax ji, Kiy dund, nga fekke tey, fépp foo jëm yaw Buur, sama sang, dinaa fa ànd ak yaw, su may dund ak su may dee.»

²² Daawuda ne Itay: «Kon doxal jiitu.» Itay jiitu, mook nitam ñépp ak mboolem njabootam.

²³ Mbooloom Daawuda mépp a ngay dem, waa réew ma mépp taxaw di yuuxooka jooyoo. Buur ba jàll xuru Sedoron, mbooloo ma mépp ànd wuti màndiŋ ma.

²⁴ Cadog ak Abyatar, sarxalkat yaa nga fa woon, ñoom itam. Ñenn ca góori Leween ña bokkoon nañu ca, di gàddu gaal ga àlluway kóllërey Yàlla ga dence. Ba ñu tegee gaal ga, Abyatar di rendi ay sarax, ba mbooloo ma mépp génn dëkk ba.

²⁵ Buur ne Cadog: «Dellool gaalu Yàlla gi ca dëkk ba. Bu ma Aji Sax ji baaxee, dina ma delloosi, ma gisaat gaal gi, gisaat fi mu dëkk.

²⁶ Waaye bu ma waxee ne ma, bégul ci man, su boobaa ba tey maa ngii, na def li ko soob ci man.»

²⁷ Buur dellu wax ak Cadog sarxalkat ba, ne ko: «Dégg nga déy? Dellul ak jàmm ca dëkk ba, ànd ak Aximàcc, sa doom ju góor, ak Yonatan doomu Abyatar. Yaak Abyatar àndleen ak seen ñaari doom yu góor.

²⁸ Xoolal, dinaa leen xaar ca jàllukaayu dex ba ca yoonu màndiŋ ma, ba keroog may dégg kàddu gu bawoo ci yaw.»

²⁹ Ba loolu amee Cadog ak Abyatar delloo gaalu Yàlla ga Yerusalem, daldi fay toog.

³⁰ Daawudaa ngay wéy, di yéeg tundu Oliw ya, tey jooy. Ma nga muuru, def tãnki neen ndaxu naqar. Nit ña mu àndal ñépp muur seen bopp ñoom it, di yéeg tey jooyoo.

³¹ Fekk na ñu wax Daawuda ne ko Axitofel bokk na ca ña lëngook Absalom. Daawuda nag ñaan ne: «Yaw, Aji Sax ji, ngalla yàqal pexem Axitofel.»

³² Ba Daawuda àggee ca collu tund wa, fa ñu daan jaamoo Yàlla, fekku fa ku moy Usay, Arkeen ba. Mu gatandu ko. Ma ngay tiislu, mbubb ma xottiku, bopp ba pënd.

³³ Daawuda ne ko: «Soo àndee ak man, danga may diisal rekk.

³⁴ Dangay dellu kay ca dëkk ba, ne Absalom: “Buur, sab jaam laa. Sa jaamu baay laa woon, waaye léegi sab jaam laa.” Noonu nga may yàqale pexem Axitofel.

³⁵ Te sax Cadog ak Abyatar, sarxalkat ya, nga fay bokk nekkal. Loo dégg kër buur, wax leen ko.

³⁶ Te sax seen ñaari doom yu góor a nga faak ñoom: Aximàcc doomu Cadog, ak Yonatan doomu Abyatar. Yónnee ma leen, ñu yegge ma loo dégg.»

³⁷ Ci kaw loolu Usay, nitu Daawuda, yoxoosu, duggsi Yerusalem, yemook Absalom itam di agsi.

16

Daawuda tase naak surgab Mefiboset

¹ Naka la Daawuda dox ba wees tuuti collu tund wa rekk, yem ca Ciba, surgab Mefiboset. Ma nga làng ak ñaari mbaam yu ñu laltaay, sëf leen ñaari tééméeri mburu ak tééméeri danki reseñ ak tééméeri danki figg ak mbuusum biiñ.

² Buur ne Ciba: «Lii nga indi nag?» Mu ne ko: «Buur, mbaam yi sa waa kër laa ko indil, ñu war; mburu meek meññeef mi, gaa ñi lekk; biiñ bi, ñi loof ci màndiñ mi naan ko.»

³ Mu ne ko: «Waaw, ana Mefiboset, sa sētu sang ba?» Ciba ne Buur: «Moom de ma nga des Yerusalem, ndax defe na ne tey bànni Israayil dinañu ko delloo nguurug maamam.»

⁴ Buur ne ko: «Kon boog, may naa la mboolem alalu Mefiboset.» Mu ne ko: «Jaajëf Buur sang bi, gis naa ni nga ma baaxe.»

Daawuda tase naak mbokkum Sawul

⁵ Gannaaw loolu Buur Daawuda dem bay jub dëkk ba ñuy wax Baxurim rekk, yemook jenn waay ju bokk ci waa kër Sawul. Ma nga tuddoon Simey doomu Gera. Naka la waa ja ne tëll, jubsì, di tifaare Daawuda ay saaga,

⁶ di ko sànni ay xeer, mooki jawriñam yépp. Faalewul kenn ci mbooloom Daawuda ma mépp ak jàmbaar ya ko dar yépp.

⁷ Simey a ngay saaga Daawuda naan: «Ayca, mott! Bóomkat bee, nit ku sew ki!

⁸ Aji Sax ji fey na la dereti waa kër Sawul ja nga tuur yépp, ba noppi falu, wuutu ko. Aji Sax ji teg na nguur gi ci sa loxol doom Absalom. Yaa ngi nii torox ndax bóomkat nga.»

⁹ Ci kaw loolu Abisay, waa ja Ceruya di yaayam, ne Daawuda: «Buur, sang bi, luy ndeyi xaj bu dee bii di la saaga? Bàyyil rekk ma jàll, teqale boppam ak baatam!»

¹⁰ Buur ne ko: «Yeen doomi Ceruya yi, lu ciy seen yoon? Sañ na maa saaga. Su ko Aji Sax ji santee mu saaga ma, ana ku ko saña laaj lu tax?»

¹¹ Ba loolu amee Daawuda wax ak Abisay ak jawriñam yépp, ne leen: «Du gis ngeen sama doom ji ma jur ci sama geño, muy wuta faat sama bakkan? Kon kay kii bokk ci giirug Beñamin mat-ula wax. Bàyyileen ko, mu saaga ma, ndax Aji Sax jee ko ko sant.

¹² Jombul Aji Sax ji gis sama naqar, ba feye ma aw yiw saagay kii tey.»

¹³ Ba mu ko defee Daawuda ànd aki nitam topp yoon wa, Simey làng ak moom ca mbartalu tund wa, di dem, di ko saagaaka sànni xeer, di ko sèllax suuf.

¹⁴ Gannaaw gi, Buur ak mbooloo ma mu àndal mépp agsi, sonn lool. Ñu daldi noppalu foofa.

Absalom dugg na Yerusalem

¹⁵ Fekk na Absalom agsi Yerusalem, ànd ak mboolem niti Israayil ñi far ak moom. Axitofel a nga ànd ak moom.

¹⁶ Usay, Arkeen ba doon nitu Daawuda, dem ca moom, ne ko: «Yal na Buur gudd fan waay, yal na Buur gudd fan!»

¹⁷ Absalom ne Usay: «Loolooy sa kóllère ak sab xarit a? Lu la teree ànd ak sab xarit?»

¹⁸ Usay ne Absalom: «Déedéet, ki Aji Sax ji tànn, mbooloo mii tànn ko, ñook mboolem bànni Israayil, kookoo may moom, te ci moom laay toog.

¹⁹ Te sax ku may topp ku dul yaw, doomu buur? Ni ma toppe woon sa baay rekk laa lay toppe tey.»

²⁰ Ci kaw loolu Absalom ne Axitofel: «Xelalleen nu boog, lu nu wara def?»

²¹ Axitofel ne ko: «Demal tédde sa nekkaaley baay yi mu wacce këram, ñu di ko toppatoo. Su ko defee

bànni Israayil yépp dinañu xam ne def nga lu tax sa baay jéppi la. Dina tax say farandoo gëna am fit.»

²² Ba loolu amee ñu sampal Absalom xayma ca kaw taaxum kër buur, Absalom di tédde nekkaaley baayam, Israayil gépp seede ko.

²³ Booba lu Axitofel masaana digle day mel ni kàddu gu bawoo ca Yàlla. Daawudaak Absalom, ñoom ñaar ñépp noonu lañu fonke woon ndigalu Axitofel.

17

Usay nax na Absalom

¹ Gannaaw loolu Axitofel ne Absalom: «Ngalla may ma, ma tànn fukki junniy xarekat ak ñaar (12 000) te dàqi Daawuda ci guddi gi.

² Bu may dal ci kawam, da koy fekk mu sonn, jàq. Su ko defee ma xoqtal ko, ba mbooloo mi mu àndal mépp daw, ma rey ko, moom kenn.

³ Dinaa la delloosil mbooloo mépp. Bu ki ngay fexeel deewee rekk, mbooloo mi mépp délsi, jàmm ne ñoyy.»

⁴ Pexe moomu nag jub ci Absalom, mook magi Israayil ñépp.

⁵ Teewul Absalom ne: «Wooleen Usay, Arkeen bi itam, nu déglu lu mu ciy wax.»

⁶ Usay dikk ca Absalom, mu wax ko la Axitofel digle, ne ko: «Ndax loolu Axitofel wax lanu wara def am déet? Wax nu lu ciy sa xalaat, yaw.»

⁷ Usay ne Absalom: «Li Axitofel digle bii yoon de baaxul.

⁸ Xam nga sa baay ak ay nitam. Ay xarekat yu jàmbaare lañu te wex ni rabu àll wu ñu nangu doom

ya, te it, sa baay ku xam xeex la, du fanaan ak xarekat ya.

⁹ Xam naa ne ma nga làqu ci xuntum xeer, mbaa béreb rekk. Te bu aw nit njëkke daanu ci seen biir yeen, ku ko dégg dina ne: “Jéll bu réy am na ca mbooloom Absalom.”

¹⁰ Su boobaa, ku ñeme, ba dëgëru fit ni gaynde sax, dinga tiit lool, ba ne yàcc, ndax Israayil gépp xam nañu ne sa baay jàmbaar xare la, te it ñi ànd ak moom ñeyi xare lañu.

¹¹ Kon sama xalaat mooy nga boole ñi ànd ak yaw ba ñu daj, muy Israayil gépp, dale ko diiwaanu Dan ca bëj-gànnar, ba ca Beerseba ca bëj-saalum. Muy mbooloo mu bare, tollu ni suufas géej; te yaw ci sa bopp, nga jiite leen ci xare bi.

¹² Nu song ko nag fu nu ko mana fekk, dal ci kawam, ni ab lay ci kaw suuf. Deesu ci bàyyi kenn muy dund, du moom, du kenn ciy nitam.

¹³ Su làqoo ci ab dëkk bu mag, na Israayil gépp yóbbaale ay buum ca tata ja, nu laaw ko, wat ba ca xur wa, ba kenn dootul gis aw doj wu ca bokkoon.»

¹⁴ Absalom ak waa Israayil gépp daldi ne: «Ndi-galal Usay, Arkeen bii kat, moo gën ndigalu Axitofel.» Booba Aji Sax jee nara indil Absalom musiba. Moo tax mu neenal pexem Axitofel mu jub ma mu laloon.

¹⁵ Ci kaw loolu Usay wax ak Cadog ak Abyatar sarxalkat ya, nettali leen la Axitofel digal Absalom ak magi Israayil ña, ak la mu leen digal, moom Usay.

¹⁶ Mu ne leen: «Gaawleen yónnee léegi ca Buur Daawuda te wax ko ne ko bumu fanaan fa ñuy jàlle dex ga, jëm ca màndiñ ma. Na jàll a jàll dex ga, lu ko

moy dees na ko bóom, mook mbooloo ma mu àndal mépp.»

¹⁷ Ma nga fekk Yonatan ak Aximàcc ca En Rogel. Manuñu woona dugg ca biir dëkk ba, ndax ragal ñu gis leen. Ab jaam bu jigéen nag di dem ca Yonatan ak Aximàcc, di leen wax la xew, ngir ñu dem ca Buur Daawuda, yegge ko ko.

¹⁸ Teewul ab xale bu góor gis leen, wax ko Absalom. Ba mu ko defee ñu ànd ñoom ñaar, gaaw dem ca kër jenn waay ju dëkk Baxurim. Waa ja am ab teen ca èttam, ñu dugg ca biir.

¹⁹ Ci kaw loolu soxna sa jël basan, lal ko ca pindu teen ba, ba noppi wasaare pepp ca kaw, ba kenn du ca foog dara.

²⁰ Jawriñi Absalom dikk ca kër ga, fekk fa ndaw sa, ne ko: «Ana Aximàcc ak Yonatan?» Ndaw sa ne leen: «Jéggi nañu dex gi.» Ñu seet, gisuñu kenn, daldi dellu Yerusalem.

²¹ Gannaaw ba ñu demee, Aximàcc ak Yonatan yéeg, génn teen ba, dem nag artuji Buur Daawuda. Ñu ne ko Axitofel digle na nàngam ak nàngam ci moom, neeti ko: «Gaawleen jàll dex gi léegi.»

²² Ca saa sa Daawudaaki nitam ñépp jàll dexe Yurdan ga. Ba jant bay fenk, kenn sax desul ku jàllul dex ga.

²³ Ci biir loolu Axitofel gis ne déggeesul ndigalam, mu takk mbaamam, ñibbi ca dëkk ba mu fekk baax. Mu daldi toppatoo mbiri kërám ba mu jekk, ba noppi wékk boppam. Mu dee, ñu denc ko ca sègi baayam.

²⁴ Ba mu ko defee Daawuda àgg Maxanayim, fekk Absalom di jàll dexe Yurdan, ànd ak xarekati

Israayil yépp.

²⁵ Amasa nag la Absalom faloon, mu jiite gàngooru xare ga, wuutu Yowab. Amasa moo doon doomu góor gu ñuy wax Yittra, di bànni Israayil bu jëloon Abigayil mi Naxas di baayam. Abigayil ak Ceruya, yaayu Yowab, ñoo bokk ndey.

²⁶ Bànni Israayil daldi ànd ak Absalom dal ca diiwaanu Galàdd.

²⁷ Ba Daawuda àggee Maxanayim, Sobi doomu Naxas mu Raba ga ca dëkkub Amoneen ña, moo ko teertu, mook Makir doomu Amyel ma dëkk Lodebar; ak Barsilay waa Galàdd ba dëkk Rogelim.

²⁸ Ñu daldi indi ay laltu aki ndab aki njaq, ak peppum bele ak peppum lors ak sunguf ak mbool ak xeeti ñebbe

²⁹ ak lem akum soow aki gàtt ak formaasu nag, ngir Daawudaak mbooloom lekk. Ndaxte booba dañu ne: «Mbooloo mi de, xiif ak mar lañu boole ak coonob màndin ma.»

18

Daawuda xare naak Absalom

¹ Ba loolu weesoo Daawuda xayma na mbooloo ma mu àndal, fal ca seen biir njiiti kuréeli junniy xarekat, kuréel gu ci nekk ak njiiti kuréeli téémээр ya ko sos.

² Daawuda def mbooloo ma ñetti xaaj, yebal leen. Benn xaaju mbooloo ma, Yowab jiite leen; beneen xaaj ba, Abisay doomu baayu Yowab mi Ceruya di yaayam, jiite leen; xaaj ba ca des Itay waa Gaat ba jiite leen. Buur ne gàngooru xare ga: «Damay ànd ak yeen, man itam.»

³ Teewul mbooloo ma ne ko: «Déedéet, yaw doo ànd ak nun! Ndax nun su ñu nu dàqee, du am boobu solo. Bu sunu genn-wàll deewee it, du am benn solo. Waaye sa jenn jëmm jii mooy fukki junni ci nun. Kon nag desal nu ci dëkk bi, di nu fi yónnee wall, moo gën.»

⁴ Buur ne leen: «Baax na, kon ma def noonu.» Ba loolu amee Buur taxaw ca buntu dëkk ba, xarekat ya def ay kuréli téeméer ak kuréli junni, daldi génn dem.

⁵ Buur nag digal Yowab ak Abisay ak Itay, ne leen: «Seetleen ci man te def ndànk ak ngóor si Absalom.» Xarekat yépp a dégg kàddu googu Buur dénk njiit ya ca mbirum Absalom.

⁶ Mbooloo maa nga jëm ca toolub xare ba, di xarejeek Israayil. Xare baa nga ame ca gott ba ñuy wax Efrayim,

⁷ mbooloom Israayil nag daanu foofa ca kanam xarekati Daawuda. Bésub keroog ñu baree dee: ñaar fukki junnee (20 000) daanu.

⁸ Xare ba daa law foofa ba daj diiwaan ba bépp; te ña dee ca gott ba bésub keroog ñoo ëpp ña saamar rey.

⁹ Ci biir loolu Absalom ne pemm taseek xarekati Daawuda. Ma nga war berkelle. Berkelle ba fëx wuti garab gu réy, te bàŋqaas ya fatt. Boppu Absalom tance ca garab ga, berkelle ba mu war topp xélam, mu des fa di sandaamtal.

¹⁰ Ba mu ko defee jenn waay gis ko, dem, wax ko Yowab, ne ko: «Ki ma gis de, Absalom a, ma nga wékku ci genn garab.»

¹¹ Yowab ne ko: «Nga ne? Gis nga ko te jamoo ko foofa, mu daanu? Kon de doon naa la jox fukki

dogi xaaalis, takkal la ngañaayal xarekat tegal la ca.»

¹² Waa ja ne Yowab: «Ku tegoon ci sama loxo junniy dogi xaaalis sax, duma yékkati sama loxo jëmalem ko ci doomu buur. Noo déggal sunu bopp Buur sant la, yaak Abisay ak Itay, ne leen: “Na ma ku nekk ci yeen dimbali, te def ndànk ak ngóor si Absalom.”

¹³ Su ma jaayoon sama bakkan, ba def njekkar it, amul dara lu ump Buur, te kon it yaw danga ciy raxas say loxo.»

¹⁴ Yowab ne ko: «Duma la déglu sax, nga di ma yàggal!»

Ci kaw loolu Yowab jël ñetti bant yu ñaw, jam ko Absalom ci xol, fekk ko muy dund ba tey ca xolu garab ga mu tancu.

¹⁵ La ca tegu fukki nit ña doon gàddul Yowab ngàñaayam, dikk wër Absalom, jam ko, mu dee.

¹⁶ Yowab wal bufta ba, dakkal xare ba, xarekat ya noppee dàq waa Israayil.

¹⁷ Ñu jël néewub Absalom, sànni ci kàmb gu réy ca àll ba, daldi jóor ca kawam jalu xeer bu maga mag. Bànni Israayil yépp nag daw ñibbi seeni kër.

¹⁸ Absalom moo samplu woon cig dundam, doj wu mag wa ca xuru Buur, ndax da noon: «Bàyyiwuma doom ju góor ju ñu may fàttalikoo.» Moo tax mu tudde doj wa boppam, te doju Absalom lañu koy woowe ba tey jii.

Lu jëm ci tàggeb Absalom

¹⁹ Ba loolu wéyee Aximàcc doomu Cadog ne: «May ma rekk ma daw yégali Buur xibaar bii, ne ko Aji Sax ji musal na ko ciy noonam.»

²⁰ Yowab ne ko: «Du yaw yaay yégle xibaar tey jii. Man ngaa yégle xibaar beneen yoon, waaye du yaay yégleji tey, ndax doomu buur a dee.»

²¹ Yowab nag wax ab waa Kuus, ne ko: «Demal wax Buur li xew.» Waa Kuus ba sujjóotal Yowab, daldi dem.

²² Aximàcc doomu Cadog dellu ne Yowab: «Lu ci mana xew, may ma rekk, man itam ma daw topp ci gannaaw waa Kuus bi.» Yowab ne ko: «Doom, lu la taxa bëgga dem, lii du xibaar bu ko jar.»

²³ Mu ne ko: «Lu ci mana am, bëgg namaa dem.» Yowab ne ko: «Demal!» Aximàcc daw, jaare ca joor ga, ba njëkk waa Kuus ba.

²⁴ Daawudaa nga toog ca diggante buntu dëkk ba féete biir ak bunt ba féete biti. Fekk na wattukat ba yéeg ca kaw taax ma tiim buntu dëkk ba, ca kaw tata ja. Naka la dawal bëtam, séentu, gis jenn waay juy daw moom kenn, di ñëw.

²⁵ Wattukat ba àddu ca kaw, yégal ko Buur. Buur ne: «Gannaaw kenn nit la de, xibaaru jàmm lay indi.» Waa ja di gëna jegesi,

²⁶ wattukat ba gis jeneen waay juy daw di ñëw, mu wax ko farbay bunt ba, ne ko: «Xoolal, keneen a ngi, di ñëw, moom kenn.» Buur ne: «Kooku it de xibaaru jàmm lay indi.»

²⁷ Wattukat ba ne: «Ni ma gise ki jiitu de, dawinu Aximàcc doomu Cadog la ma jox.» Buur ne: «Kooku ku baax la, jàmm rekk lay waxsi.»

²⁸ Ci kaw loolu Aximàcc àddu ca kaw, ne Buur: «Jàmm la!» daldi sujjóotal Buur, dëpp jëëm fa suuf, ne ko: «Buur, sang bi, cant ñeel na sa Yàlla Aji Sax ji, moom mi teg ci sa loxo ña la doon fexeel.»

²⁹ Buur ne ko: «Ngóor sa Absalom nag, mbaa

jàmm la am?» Aximàcc ne ko: «Sang bi, ba Yowab di yónni sa bëkk-néeg ak man, booba gis naa kër-kër ju réy, waaye xawma lu mu doon.»

³⁰ Buur ne: «Randul, taxawe nii.» Aximàcc randu, taxaw ca wet ga.

³¹ Ci kaw loolu waa Kuus ba ne jimeet. Mu ne: «Buur, sang bi, déglul, xibaaru jàmm a ngi. Aji Sax ji musal na la bésuub tey ci ña la doon fexeel ñépp.»

³² Buur ne waa Kuus ba: «Ngóor si Absalom mbaa jàmm la am?» Waa Kuus ba ne ko: «Buur sama sang, say noon ak mboolem ñi lay fexeel, yal nañu bokk ak ngóor soosu demin.»

19

¹ Naka la Buur dégg loolu, naqar wu réy jàpp ko. Mu dem ca biir néeg ba, ca taax ma tiim buntu dëkk ba, di jooy. Ma ngay dem te naan: «Wóoy Absalom sama doom ja! Éey sama doom ja, céy Absalom sama doom ja! Éey waay su ma sañoon dee sax wuutu la, Absalom, doom. Éey waay sama doom ja!»

Yowab sikk na Daawuda

² Ci biir loolu ñu wax Yowab ne ko: «Buur Daawuda kat ma ngay jooy, di mititlu deewu doomam Absalom.»

³ Moo tax ndam la bésuub keroog walbatiku diw tiis ca gàngooru xarekat ya yépp, ndax lañu dégg ne Buur a ngay mititlu deewu doomam.

⁴ Xarekat ya nag di yoxoosuy dugg bésuub keroog ca Maxanayim, mel ni nit ñu dawé xare, di yoxoosuy ñibbisi, ndax gâce.

⁵ Buur a nga dar kanamam, di jooy, baat bay jib ca kaw. Ma nga naan: «Wóoy Absalom, sama doom ja! Céy waay Absalom, sama doom ja! Éey waay sama doom ja!»

⁶ Ba loolu amee Yowab fekk Buur ca kër ga, ne ko: «Bésub tey jii toroxal nga mboolem ñi la topp, ba musal sa bakkan bésub tey, musal sa bakkani doom, góor ak jigéen ak sa bakkani soxnaak say nekkaale.

⁷ Ndax yaw dangaa bëgg ñi la bañ, bañ ñi la bëgg. Biral nga tey ne kilifay xarekat yeek xarekat yépp, tekkiwuñu dara ci yaw. Bir na ma ne bu Absalom doon dund tey te nun ñépp nu bokk dee, moo lay gënal.

⁸ Léegi nag, jógal kat génn wax ak say nit, rucanti leen. Ndax giñ naa ci Aji Sax ji, soo génnul, du kenn ku fiy bokk fanaan ak yaw tey. Te loolu de musiba lay doon ci yaw, mu gëna réy musiba mu la masa dal, ba ngay ndaw ba tey.»

⁹ Buur daldi jóg, génn, toog ca buntu dëkk ba. Ñu wax mbooloo ma mépp ne leen: «Gisleen Buur a ngee toog ca bunt ba.» Mbooloo mépp dikk taxaw ci wetam.

Fekk na bànni Israayil ya faroon ak Absalom daw ñibbi ca seeni kër.

Daawudaa ngi dellu Yerusalem

¹⁰ Ba loolu amee giiri bànni Israayil yépp diisoo ci seen biir. Ña nga naan: «Buur Daawudaa nu xettali woon ci sunuy noon, rawatina Filisteen ñi. Bu dawee génn réew mi, Absalom a ko waral.

¹¹ Gannaaw Absalom ma nu faloon mu jiite nu, dee na ca xare ba, lu nu tee wax lu jëm ci delloosi Buur Daawuda?»

¹² Ci kaw loolu Buur Daawuda ci wàllu boppam yónnee ca Cadog ak Abyatar, sarxalkat ya, ne leen: «Waxleen ak magi Yuda, te laaj leen, ne leen: “Xanaa ñépp duñu jéem lu delloosi Buur këram, yeen ngeen des gannaaw, te moom ci boppam dégg na kàddug bànni Israayil gépp.

¹³ Yeen de yeenay bokki buur lenqe, ngeen bokk ak moom jenn deret; kon xanaa ñépp duñu delloosi Buur, ngeen des gannaaw?»

¹⁴ Te ngeen waxal ma Amasa ne ko: “Buur nee, xanaa doo mbokkam lenqe, di deretam? Nee yal na ko Yàlla teg mbugal mu gëna tar ndegam du la fal, nga jiite gàngooru xare gi ba fàww, wuutu Yowab.”»

¹⁵ Kàddu yooyu nag waññi xolu Yudeen ñépp, ñu bokk genn kàddu, daldi yónnee ca Buur ne ko mu délsi, mook nitam ñépp.

Simey tuubal na Daawuda

¹⁶ Gannaaw loolu Buur Daawuda walbatiku, dikk ba àgg dexe Yurdan, Yudeen ña dikk, teertusi ko ca Gilgal, ngir jàllale ko dexe Yurdan.

¹⁷ Simey doomu Geraa ngay gaawtu. Mooy waa Baxurim ba askanoo ci Beñamin. Ma nga ànd ak Yudeen ña, di teertu Buur Daawuda.

¹⁸ Junniy nit ñu askanoo ci Beñamin a ko topp, ñook Ciba, surgab waa kër Sawul, ak fukki doomam yu goor ak juróom, ak ñaar fukki surgaam. Ñu riirandoo ca dex ga, di gatandu Buur Daawuda.

¹⁹ Ci kaw loolu ñu jàll dex ga, ngir jàlle waa kër buur, defal ko coobareem. Ba Buur Daawuda di waaja jàll dex ga, Simey doomu Gera da ne gurub sukk, sujjóotal ko,

²⁰ ne ko: «Buur, sang bi, ngalla bu ma toppe lu ñaaw li ma def. Bu ma jàppal mer ndax li ma la tooñ, keroog ba ngay jóge Yerusalem. Ngalla bu ma ko dencal ci sa xol,

²¹ ndaxte xam naa ne bàkkaar naa, sang bi. Waaye xoolal tey, Buur, sang bi, waa giirug Yuus-ufa gépp, maa ci njékka ñëw gatandusi la.»

²² Abisay ma yaayam di Ceruya ne Buur: «Simey mii, lu muy wax nii? Kii deesu ko rey? Du moo la doon saaga, yaw mi Aji Sax ji fal?»

²³ Daawuda ne Abisay: «Yeen, doomi Ceruya, lu ciy seen yoon, ba ngeen di ma ñaǵñ nii tey? Xam naa xéll tey ne maay buurub Israayil. Kon ana ku wara rey kenn tey ci Israayil?»

²⁴ Buur nag wax Simey ne ko deesu ko rey, daldi ko koy giñal.

Daawuda baaxe na Mefiboset

²⁵ Ci kaw loolu Mefiboset, sëtub Sawul, dikk moom it, di teertusi Buur. Diggante bés ba Buur gàddaayee nag, ba bés sub keroog ba mu délseek jàmm ca Yerusalem, Mefiboset jànguwul, watul sikki-mam, te fóotul ay yéream.

²⁶ Naka la Mefiboset dikk ca Buur, di ko teertu, Buur ne ko: «Mefiboset, lu la tee woona ànd ak man?»

²⁷ Mu ne ko: «Éy Buur, sang bi, sama surga Ciba moo ma nax de, sang bi, ndax man, dama noon damay takklu sama mbaam war, gannaaw

ab lafañ laa. Su ko defee ma ànd ak yaw. Yaay sama sang.

²⁸ Waaye sama surgaa yàq sama der ci yaw. Yaw nag Buur, sang bi, ndokk ba nga matee ba mel ni malaakam Yàlla. Kon sang bi, defal li la soob.

²⁹ Ndax kat sang bi, du kenn ci sama askanu maam ku yelloowul lu moy nga rey ko. Terewul danga maa xajal, sang bi, boole ma ci ñiy bokk ak yaw ndab. Kon Buur, ana lu ma la sañatee ñaan?»

³⁰ Buur ne ko: «Ana looy waxati lii lépp? Dogal naa yaak Ciba, ngeen séddoo suuf si.»

³¹ Mu ne Buur: «Amul solo, Buur, sang bi; na jël lépp sax, ndegam yaw ñibbisi ngaak jàmm sa biir kër kay!»

Daawuda tàggatoo na ak Barsilay

³² Fekk na Barsilay ma bokk ca Galàdd jóge woon Rogelim, ngir gunge Buur Daawuda, ba mu jàll dexe Yurda, bala moo tàggatoo ak moom ca wàllaa dex ga.

³³ Barsilay mag la woon. Amoon na juróom ñett fukki at. Moom moo daan toppatoo Buur diir ba mu nekkee Maxanayim, ndax nit ku bare alal la woon.

³⁴ Buur ne Barsilay: «Jàllal nu dem, nga toog ci man, ma yor la ca Yerusalem.»

³⁵ Mu ne Buur: «Moo, man, Buur, lu ma deseeti ciy fan, bay ànd ak yaw dem Yerusalem!»

³⁶ Maa ngi ci juróom ñett fukki at tey, te xamatum lu neex ak lu naqari. Sang bi, man xamatum sax lu ma lekk di saf mbaa naan, te baatu woykat sax safatu ma dara, muy góor, di jigéen. Kon ana lu ma lay diisalati doye?

³⁷ Naa jàll dex gi, gunge la tuuti rekk, Buur. Te sax gisuma lu jar nga di ma defal boobu yool!

³⁸ Bàyyil rekk sang bi, ma ñibbi, ndax ma deewi sama dëkk, ñu denc ma ca sama wetu ndey ak sama baay. Waaye ma ne, Buur, sang bi, Kimam a ngoogu di sa surga. Na ànd ak yaw jàll. Defal ko lu la soob.»

³⁹ Buur ne ko: «Baax na, na Kimam ànd ak man, nu jàll. Dinaa ko defal li nga bëgg, te loo bëgg ma defal la ko rekk, dinaa la ko defal.»

⁴⁰ Noonu la mbooloo ma mépp jàlle dextr Yur-dan, Buur it jàll. Buur nag taf Barsilay ca kawam, ñaanal ko, Barsilay doora ñibbi kërám.

⁴¹ Ba mu ko defee Buur jàll ba Gilgal, Kimam ànd ak moom. Mbooloom Yuda gépp ak ñenn ci mbooloom Israayil itam ànd ak Buur dem.

⁴² Naka la loolu am rekk waa Israayil yépp dikk ca Buur, ne ko: «Buur Daawuda, ana lu waral sunu bokki Yuda yi aakimoo la, jàlle la dextr Yur-dan, yaak sa waa kër ak sa nit ñi nga àndal ñépp?»

⁴³ Waa giirug Yuda gépp nag mànkoo ne waa Israayil: «Li ko waral mooy Buur da di sunu mbokk lenge. Ana lu ngeen di mer ci loolu? Danoo lekkal Buur dara mbaa nu sàkkal sunu bopp lenn ci alalam?»

⁴⁴ Waa Israayil ne waa Yuda: «Noo leen ëpple ci Buur fukki yoon, noo leen ëpp sañ-sañ fopp ci Daawuda. Lu ngeen nuy xeebe? Xanaa du noo njëkka wax lu jëm ci delloosi sunu buur?» Ci kaw loolu waa Yuda dellu tontu waa Israayil kàddu yu gënatee ñagas.

Seba jàmbu na

¹ Booba nit ku bon a nga woon ca mbooloo ma, ku ñuy wax Seba, di doomu Bikkri ma bokk ca giirug Beñamin. Seba wal bufta ba, di liit gu ñu defare béjénu kuuy, daldi yéene ne:

«Sunu yoon nekkul ci Daawuda doomu Yese jii, du benn cér bu nu am ci moom. Yeen waa Israayil, ku nekk ca sa xayma!»

² Ba mu ko defee waa Israayil yépp jàmbu Daawuda, topp Seba doomu Bikkri. Teewul waa giirug Yuda ñoom taq ci seen buur, toppe ko dextru Yurda ba Yerusalem.

³ Buur Daawuda nag ñibbi këram ga ca Yerusalem. Teewul fukki nekkaaleem ña mu wacoon ñuy toppatoo kë ga, da leena boole denc ci genn kë, ñu di leen fa wattu. Mu yor leen fa, te tëddeetu leen. Dees leen faa denc ba keroog ñuy dee, ñu mel ni ay jëtun.

⁴ Gannaaw loolu Buur ne Amasa ma jiite gàngooru xareem: «Danga may wool góori Yuda, ñu dajesi ci man fii ak ñetti fan, te yaw itam nga dikk taxaw fii.»

⁵ Amasa dem woowi Yudeen ña, yàgg ca ba wees diir ba ko Buur àppaloon.

⁶ Daawuda nag ne Abisay: «Seba doomu Bikkri jii de dina nu lor lu raw la nu Absalom loroon. Àndal ak ñenn ci samay dag te dàqi ko, lu ko moy dina gis fu mu làqu ci ay dëkk yu ñu wërle ay tata, ba raw nu.»

⁷ Ba loolu amee niti Yowab ña ànd ak waa Keret ñaak waa Pelet ñay dar Daawuda, ak xarekat yépp. Ñu jóge Yerusalem dàqi Seba doomu Bikkri.

⁸ Dem nañu ba tollu ca doj wu mag wa ca Gabawon, doora gis Amasa, muy dox di dajeek ñoom. Yowab a nga sol yérey xareem, laxasaay ga ca ndigg la ànd ak saamar bu roofe ca mbaram. Naka la séqi jéego jëm kanam, saamar ba rot.

⁹ Yowab ne Amasa: «Mbokk mi, mbaa jàmm nga am?» Yowab jàpp sikkimu Amasa ca loxol ndi-jooram, mel ni ku koy foon.

¹⁰ Amasa foogul dara ci saamar ba ca loxol càmmoñu Yowab. Yowab bojj ko ko ci biir, wàlli ay butitam ci suuf. Tóllantiwul sax, Amasa dee.

Ci kaw loolu Yowab ànd ak rakkam Abisay, dàqi Seba doomu Bikkri.

¹¹ Ci biir loolu kenn ci niti Yowab ña taxaw fa Amasa tēdd, daldi ne: «Ku sopp Yowab ak képp ku ànd ak Daawuda na topp Yowab.»

¹² Néewub Amasaa nga ca digg yoon wa, sangoo deretam. Waa ja gis ne képp ku dox ba tollook moom, taxaw nga fa. Naka la waa ja gis ñépp di taxaw foofa, mu diri néew ba, jële ko ca yoon wa, ba ca àll ba. Mu sànni malaan ca kawam.

¹³ Ba ñu fa jëlee néewub Amasa, ñépp ànd ak Yowab dàqi Seba doomu Bikkri.

¹⁴ Yowab jaar ca giiri Israayil gépp ba ca Abel Bet Maaka. Waa Ber gépp daje topp ko.

¹⁵ Ñu dikk gaw dëkk ba ñuy wax Abel Bet Maaka, fa Seba làqu. Ci kaw loolu ñu jal suuf fa sēs ca buntu dëkk ba, mu kawe ba tollook tatay dëkk ba. La ca tegu xarekati Yowab yépp di yàqate tata ja wër dëkk ba ngir màbbal ko.

¹⁶ Ci biir loolu sennas ndaw su am xel ca dëkk ba, woote ne leen: «Dama ne, dégluleen! Neleen Yowab mu ñëw, ma wax ko.»

¹⁷ Yowab dem ba ca moom, ndaw sa ne ko: «Yaa di Yowab?» Mu ne ko «Waaw.» Mu ne ko «Sang bi, déglul samay kàddu.» Mu ne ko: «Āa.»

¹⁸ Mu ne ko: «Daa nañu wax bu njëkk naan: “Lu waay di laaj, na dem Abel, tont laa nga fa.” Su ko defee, wax ja jeex.

¹⁹ Nun danu di niti jàmm ñu am kóllère ci digg Israayil. Yaw nag yaa ngi wuta tas dëkk bu mag bu jaboote ñi ko wër ñépp ci digg Israayil. Ana lu waral nga namma mëdd dëkk bu Aji Sax ji séddoo?»

²⁰ Yowab ne ko «Yàlla tere, tereeti ko, may mëdd aka faat kenn!

²¹ Du loolu! Jenn waay ju ñuy wax Seba doomu Bikkri te bokk ca waa tundi Efrayim, moo jógal Buur Daawuda. Joxleen ma ko moom donj, ma bàyyi dëkk bi te dem.» Ndaw sa ne Yowab: «Xoolal, boppam lañuy tollu ci kaw taax mi, sànni la ko.»

²² Ndaw sa nag dem ca mbooloo ma mépp, xelal leen pexeem mu jub moomu. Ñu dog boppu Seba doomu Bikkri, sànni ko Yowab. Yowab wal bufta ba, nitam ña tasaaroo, bàyyi dëkk ba, ku nekk ñibbi këram. Yowab daldi dellu Yerusaleem ca Buur.

Lu jëm ci jawriñi Daawuda

²³ Yowab moo jiite woon gàngooru xarem Israayil gépp; Benaya doomu Yoyada yilif dag ya dar Buur; te di waa Keret ak waa Pelet;

²⁴ Adoram di saytu liggéey ya ñuy sase; Yosafat doomu Axiludd yor kàddug Buur;

²⁵ Sewa di bindkat; Cadog ak Abyatar di ay sarxalkat;

²⁶ Ira ma fekk baax Yayir itam di sarxalkatu Daawuda.

Yenn xew-xew a ngii

21

(Saar 21–40)

Waa Gabawon feyu nañu

¹ Jamono ya Daawuda nekkee ci jal bi, amoon na xiifub ñetti at yu tegloo. Daawuda diis ko Aji Sax ji. Aji Sax ji ne ko: «Li waral xiif bi moo di àqu deret ji topp Sawul ak waa këràm ndax waa Gabawon ña mu rey.»

² Buur woo waa Gabawon, wax ak ñoom. Waa Gabawon bokkuñu woon ci bànni Israayil, waaye ñoo desoon ca Amoreen ña bànni Israayil giñaloon ne duñu leen rey. Teewul Sawul xéeroon lool ci bànni Israayil ak Yuda, bay wuta duma waa Gabawon.

³ Daawuda laaj waa Gabawon, ne leen: «Lan ngeen bëgg ma defal leen ko? Ana lu may def ba jotoo ko àq ji ñu leen ameel, ba ngeen ñaanal ñoñi Aji Sax ji?»

⁴ Waa Gabawon ne ko: «Du xaaalis, du wurus wu nuy laaj Sawul mbaa waa këràm; te it du kenn ci Israayil ku nu saña reylu.» Mu ne leen: «Waxleen boog lu ngeen di laaj, ma defal leen ko.»

⁵ Ñu ne ko: «Sawul da noo naraona fexeel, sànk nu, far nu ci réewum Israayil.

⁶ Kon dees nuy jox juróom ñaari góor ñu askanoo ci Sawul, nu jam leen ba mu sar fa kanam Aji Sax ji ca Gibeya, dëkkub Sawul ma Aji Sax ji faloon.» Buur ne leen: «Dinaa leen leen jox.»

⁷ Teewul Daawuda déeg Mefiboset ma Yonatan doomu Sawul di baayam, ndax la ñu giñoo woon ci Aji Sax ji, mook Yonatan doomu Sawul.

⁸ Buur nag jàpp Armoni ak meneen Mefiboset, te Rispa doomu Aya di seen yaay, Sawul di seen baay. Buur boole ca juróomi góor ña Mikal* doomu Sawul di seen yaay, te Àddiryel doomu Barsilay ma dëkk Mewola di seen baay.

⁹ Daawuda jébbal leen waa Gabawon, ñu jam leen ba mu sar, foofa ca kaw tund wa, fa kanam Aji Sax ji. Juróom ñaar ñooñu ñépp a bokk tëdd. Ña nga leen rey ca fan ya ñu tàmbalee góob, ca ndoortel ngóobum lors ba.

¹⁰ Ba mu ko defee Rispa doomu Aya ju jigéen ja, jël ab saaku, tàllalal ko boppam ca doj wa. La ko dale ca ndoortel ngóob ma, ba keroog asamaan di sóob ca kaw néew ya, Rispa bàyyiwul dara mu laal leen bëccëg mbaa guddi, du picc, du rabu àll.

¹¹ Ba loolu amee ñu àgge Daawuda jëfi Rispa doomu Aya, nekkaaleb Sawul ba.

¹² Daawuda dem jëleji yaxi Sawul ak doomam Yonatan ca waa Yabes Galàdd. Ndax gannaaw ba ñu daanee Sawul ca Gilbowa, Filisteen ña dañoo wékkoon néewub Sawul ak Yonatan ca péncum Bet San. Waa Yabes Galàdd dikk sàcce leen fa.

¹³ Ci kaw loolu Daawuda jële fa yaxi Sawul ak doomam Yonatan, ak yaxi nit ña ñu jamoon ba mu sar te wékk leen.

¹⁴ Ñu boole kook yaxi Sawul ak doomam Yonatan, denc lépp ca sègu Kis, baayu Sawul, ca diiwaanu Beñamin ca Cela. Ñu def la Buur santaane lépp. Gannaaw loolu Yàlla nangul réew ma.

* **21.8 Mikal** mii du Mikal mi ñuy wax ci 6.23, ne amul doom, ba keroog muy dee. Mikal mii mook Merab mi ñuy wax ci 1.Samiyel 18.19 kenn nit ki la. Jëkkëram mooy Àddiryel.

Daawuda daje naak ponkali waa Filisti

¹⁵ Amoon na bés, xare amaat diggante Filisteen ñi ak bànni Israayil. Daawuda ànd aki nitam xarejeek Filisteen ña. Daawuda nag sonn ci biir xare bi.

¹⁶ Ci kaw loolu Isbi Bënob ne dina rey Daawuda—kooku askanu ponkal ya ñu daan woowe Rafayeen, ca la bokkoon. Ñawkay xeejam xàñar la, diise ñetti kilo. Mu yore itam saamar bu bees.

¹⁷ Teewul Abisay doomu Ceruya dikk, wallusi Daawuda, jam Filisteen ba, rey ko. Niti Daawuda daldi cay giñal Daawuda, ne: «Dootuloo ànd ak nun mukc cib xare. Lu ko moy dinga ci dee, askanu buur fey ci Israayil.»

¹⁸ Ñu dem ba jëmme jamono xare dellu am seen digg ak Filisteen ña ca dëkk ba ñuy wax Gob. Booba la Sibekay ma askanoo ci Usa, rey Saf, jenn waay ju bokk ca askanu ponkal ya.

¹⁹ Xare amati ca Gob seen digg ak Filisteen ña. Elxanan doomu Yaare ma dëkk Betleyem, rey Golyaat ma dëkk Gaat. Kookoo di waa ja bantub xeejam réyoon, bay saf mbaam mu ñuy ràbbe.

²⁰ Xare dellu amati ca Gaat, menn ponkal a nga ca, am juróom benni baaraam, loxo bu nekk, ak juróom benni baaraam, tànk bu nekk, lépp di ñaar fukki baaraam ak ñeent. Moom it am ponkalum Rafayeen la woon.

²¹ Ba mu tëkkoo Israayil, Yonatan ma Simeya magi Daawuda di baayam, moo ko rey.

²² Ñeent ñooñu ay ponkali Rafayeen lañu woon ca Gaat. Daawudaaki nitam ñoo leen jam, ñu daanu.

22

Daawuda sant na

¹ Daawuda woy na Aji Sax ji gannaaw ba ko Aji Sax ji xettalee ci mboolemi noonam, xettali ko it ci Sawul. Kàdduy woy wa lii la.

² Mu ne:
Aji Sax ji mooy sama cëslaay, moo may aar, di ma wallu.

³ Yàllaay sama cëslaay li ma yiiroo,
fegu, mucc,
làqu, raw, mucc fitna.

⁴ Ki yelloo cant, Aji Sax ji,
moom laa woo, mucc ci samay noon.

⁵ Gannaxi dee mëdd ma,
walum kasara naq ma.

⁶ Buumi njaniw laaw ma,
dee ne jaas, di ma fiir.

⁷ Ma jàq, woo Aji Sax ji,
ne sama Yàlla wallóoy, mu dégge këram.
Ma yuuxu, muy dégg.

⁸ Mu mer, suuf yëngu, di ker-keri,
kenuy asamaan jaayu, di reg-regi.

⁹ Saxaar di sël-sëlee ca wakkan ya,
sawara boye ca gémmin ga,
xal yu yànj tàkke ca.

¹⁰ Mu firi asamaan, wàcc,
niir yu fatt lal tànka ya.

¹¹ Ma nga war malaakam serub, di naaw,
daayaarloo laafi ngelaw.

¹² Ma nga bàddoo lëndëm,
làmbu jali ndox aki xàmbaar.

¹³ Leer a ko jiitu,
ay xali sawara topp ca.

¹⁴ Aji Sax jee dēnoo asamaan.
Aji Kawe jee àddu,

¹⁵ soqiy fitt ak jumi melax,
tasaare leen, fēlxe.

¹⁶ Aji Sax ji gēdd,
nokki, mu riir;
xuri géej ne fàŋŋ,
ron suuf ne duŋŋ.

¹⁷ Moo yóotoo fa kaw, jàpp ma,
seppée ma ca xóotey ndox ma,

¹⁸ musal ma ca noon yu mag,
ya ma bañ te man ma.

¹⁹ Ñu dajeek man, bés ba ma jàqee,
Aji Sax ji taxawu ma,

²⁰ yaatal ma,
bége ma, ba xettali ma.

²¹ Aji Sax jee ma yool sama njub,
samay loxoo set, mu fey ma.

²² Sàmm naa yooni Aji Sax ji,
bonuma, di moy sama Yàlla.

²³ Dama ne jàkk ndigalam yépp,
dēdduwuma dogali yoonam.

²⁴ Seede na, may jēfeg mat,
di moyoo tooñ.

²⁵ Aji Sax jee ma yool sama njub,
rafetlu sama mucc ayib.

²⁶ Yaw Aji Sax ji, ku gore, fekk la gore;
ku matale, fekk la matale;

27 ku sellal, fekk la sell;
ku dëng, fekk laak say feem.

28 Yaw yaay musal xeet wu néew doole,
kuy danñiiral, nga detteel.

29 Yaw Aji Sax ji, kay, laay niitoo,
Aji Sax jeey leeral sama lëndëm.

30 Maak yaw kay, ma song gàngoor.
Maak sama Yàlla, ma tēbum tata.

31 Yàllaa mat.
Kàddug Aji Sax jee wér te wóor.
Mooy feg képp ku ko làqoo.

32 Ana kuy Yàlla ku moy Aji Sax ji?
Ana ku mat cēslaay ku dul sunu Yàlla?

33 Yàllaa may làqe dooleem,
xàllal ma, yoon mat.

34 Moo ma gaawal ni kéwél,
taxawal ma fu kawé.

35 Moo may tàggat ci xare,
may tàwwig fitt ci xalag xàñjar.

36 Aji Sax ji, yaa may feg, musal ma,
yaa may nangul, darajaal ma.

37 Yaa ma xàllalu yoon,
ba duma tērēf.

38 Maay dàq noon yi, falaxe,
jekkali, doora dēpp.

39 Ma rajaxe, nemmali, jógatuñu,
xanaa fëlëñu, ma joggi.

40 Sol nga ma dooley xare,
sukkal ñi ma jógal, ñu féete ma suuf.

41 Yaa ma won ndoddi noon,
ma boole bañ yi, bóom.

⁴² Ñu ne wallóoy, wall amul,
ñu woo Aji Sax ji, faalewu leen.

⁴³ Ma wol, ba ñu doon pënd,
dër, noote ni banu mbedd.

⁴⁴ Yaa ma xettali ci bokk yiy fippu,
def ma, ma jiite ay xeet;
waaso wu ma xamul sax nangul ma,

⁴⁵ ku ma ci dégg, déggal ma,
ay doomi doxandéem di ma raamal,

⁴⁶ ne yàcc,
génne seeni tata, di lox.

⁴⁷ Aji Sax jeey Kiy dund! Sama cëslaay a jara sant!
Yàlla sama wéeru-mucc moo màgg!

⁴⁸ Mooy Yàlla ji may feyul,
di ma suufeelal xeet yi.

⁴⁹ Xettali nga maak ku ma bañ ak ku ma jógal,
kaweel ma, ma tiim leen,
xettaleeti ma cib soxor.

⁵⁰ Kon Aji Sax ji, ma sant la ci biir xeet yi,
kañ la!

⁵¹ Yaay may sa buuru ñoñ ndam lu réy,
yaay ji ngor ki nga fal,
muy man Daawuda, di sama askan ba fàww.

23

Daawuda biral na kàdduy tàggatoom

¹ Kàddu yii la Daawuda tàggatoo. Da ne:
Kàddug Daawudaa ngii, doomu Yese,
kàddug góor gu ñu kaweel,
góor gi Yàllay Yanqóoba fal,
muy woykatu Israayil, bi ñu ñal.

² Ci noowug Aji Sax ji laay waxe,
mu sol ma kàddoom.

³ Yàllay Israayil a wax,
cēslaayu Israayil a ne:

«Ku jiite ay nit cig njub,
bu jiitee cig ragal Yàlla,

⁴ day mel ni leeru jant bu fenk,
kaw asamaanu suba su niir newul,
leeru asamaan su set, taw ba sewet,
ba ñax jebbi.»

⁵ Du nii la sama waa kër def ak Yàlla?
Moo fas ak man kóllère gu sax dàkk,
lépp jekk, mat sèkk.

Moo may may ndam saa su ne,
di ma defal lu ma namm.

⁶ Waaye ku bon, ñu buub nig taxas, sànni.
Deesu ko fore loxo,

⁷ xanaa fore ko weñ mbaa bantub xeej,
jafal mu lakk fa mu ne.

Jàmbari Daawuda def ña ñuy jaloore

⁸ Ñii ñoo di jàmbari xarey Daawuda ya:

Yosebasebet dib Agmoneen, moo jiite mbëri
xare ya. Moo xàcc xeejam, songandoo juróom ñetti
téeméeri (800) góor, rey leen.

⁹ Ka ca topp di Elasar, Elasar, Dodo. Dodo,
Axowa. Elasar bokkoon na ci ñetti jàmbari xare
ya àndoon ak Daawuda, di dëkk Filisteen ña fa
daje woon ngir xare. Fekk bànni Israayil di dellu
gannaaw.

¹⁰ Elasar a taxaw, di cor Filisteen ña, ba loxo ba
banku, taq ca njàpul saamaram. Aji Sax jee maye

ndam lu réy bésu keroog! Ba ko mbooloom bànni Israayil fekksee, defuñu lu moy futti néew ya.

¹¹ Ka topp ca Elasar di Saama. Saama, Age ma dëkk Arar ay baayam. Ba Filisteen ña dajee ca Lexi, wetu toolub ñebbe ba meñnoon, ba fees dell. Bànni Israayil danoo njëkkoona dawwe Filisteen ñi gannaaw.

¹² Saama moo taxaw ca digg tool ba, aar tool ba, duma Filisteen ña. Noonu la ci Aji Sax ji maye Israayil ndam lu réy!

¹³ Mu am bés, jamonoy ngóob, ñett ña bokk ca mbëri xare ya fekki Daawuda ca xunt ma ca Adulam. Mbooloom Filisteen ñaa nga dal ca xuru Refayeen ña.

¹⁴ Daawudaa nga ca biir rawtoom. Mu am kurélu xareb Filisteen gu tollu Betleyem.

¹⁵ Ci biir loolu Daawuda dem ba manatula muñ. Mu ne: «Éy waay ku ma wutali woon ndox mu ma naan ca mbalkam Betleyem ma ca buntu dëkk ba!»

¹⁶ Ci kaw loolu ñetti jambaari xare ya bëtt dalub Filisteen ña, dui ndox ca teenu Betleyem ba ca wetu buntu dëkk ba, dikk yót Daawuda. Daawuda nag néegu koo naan; da koo tuur, te Aji Sax ji tax.

¹⁷ Mu ne: «Mukk Yàlla tere, may naan miim ndox, Aji Sax ji, nde kon deretu ñii dem jaayi seen bakkan laa naan!» Daawuda naanul ndox ma.

Jooju jëf la ñetti jambaari xare ya def.

¹⁸ Abisay bokkoon na ca mbëri xare ya. Abisay ak Yowab, Ceruyaa di seen yaay. Abisay moo yékkati xeejam song ñetti téeméeri góor, rey leen. Mu doxe fa siiw ci ñetti mbëri xare ñooña.

¹⁹ Abisay moo gënoona siiw ña bokk kuréel gu tudd Ñett ña; mujj na sax di seen njiit, doonte bokkuloon ca Ñett ña.

²⁰ Benaya nag, Yoyadaay baayam, xarekat bu mag la woon, dëkkoon Kabcel. Def na jaloore yu réy! Moo rey ñaari Mowabeen ña gënoona jambaare. Moo wàccoon ci kàmb, bésu tawu yuur, rey fa gaynde.

²¹ Moo reyoon it waa Misra bu jekk ba tax-awaay. Waa Misra baa nga yor ab xeej, Benaya songewu ko lu moy aw yet. Mu bif xeeju waa Misra ba, nangoo ko cay loxoom, reye ko ko.

²² Jooju jëf la Benaya doomu Yoyada def. Moom it siiwoon na ci ñetti mbëri xare ya.

²³ Moom lañu gënoona naw ca kuréel gu tudd Fanweeri jambaar ya, raw na leen ba booleesu ko ca Ñett ña. Daawuda nag def ko njiitu dag ya ko dar.

²⁴ Ñii bokkoon nañu ca Fanweeri jambaar ya:
Asayel, mbokkum Yowab,
ak Elxanan, doomu Dodo ma dëkk Betleyem,

²⁵ Saama ma dëkk Arodd,
ak Elik ma dëkk Arodd,

²⁶ Elecc ma dëkk Pelet,
Ira, Ikes di baayam, dëkk Tekowa,

²⁷ Abiyaser ma dëkk Anatot,
Mebunay dëkk Usa,

²⁸ Calmon dëkk Axowa,
Maaray dëkk Netofa,

²⁹ Eleb ma Baana di baayam, dëkk Netofa,
ak Itay ma Ribayi di baayam, dëkk Gibeya gu
Beñamineen ñi.

³⁰ Benaya ma dëkk Piraton,

Iday ma dëkk walum Gaas,
³¹ Abi Albon ma dëkk Araba,
 Asmawet ma dëkk Barum,
³² Elyaba ma dëkk Saalbon,
 ak góor ñi Yasen di seen baay,
 ak Yonatan,
³³ Saama di baayam, dëkk Arar,
 Axiyam, Sarar di baayam, dëkk Arar,
³⁴ ak Elifelet, Axasbay di baayam,
 Axasbay, baayam dëkk Maaka,
 ak Elyam, Axitofel di baayam, dëkk Gilo,
³⁵ ak Ecceray ma dëkk Karmel,
 ak Paaray ma dëkk Arab,
³⁶ ak Igal, Natan di baayam, dëkk Coba,
 ak Bani ma dëkk Gàdd,
³⁷ ak Celeg, Amoneen ba,
 ak Naxaray ma dëkk Beerot
 te daan gàddu gannaayi Yowab ma Ceruya di
 yaayam.
³⁸ Ira ma dëkk Kër Yeter ca la,
 ak Gareb ma dëkk Kër Yeter itam,
³⁹ ak Uri, Etteen ba.
 Ñoom ñépp tollu ci fanweeri jàmbaar ak juróom
 ñaar.

24

Daawuda lim na bànni Israayil

¹ Gannaaw ba loolu wéyee Aji Sax ji mereeti*
 bànni Israayil, ba tax mu xiir Daawuda ci def lu
 leen di lor. Mu def ci xelam ne ko mu dem lim waa
 Israayil ak Yuda.

* **24.1** Seetal ci 21.1-14.

² Buur wax ak Yowab ma ca wetam, di njiital xarekat ya. Mu ne ko: «Wëral ci biir giiri Israayil gépp ba ñu daj, li ko dale Dan ga ca bëj-gàннаar, ba Beerseba ga ca bëj-saalum. Nañu bind askan wi, ndax ma xam seenub lim.»

³ Yowab ne ko: «Buur, yal na Aji Sax ji ful askan wi téeméeri yoon, nga fekke. Waaye sang bi, lu la xiir ci loolu?»

⁴ Teewul kàddug Buur ëpp doole Yowab ak njiiti xarekat ya. Ñu bàyyikoo ca Buur, dem bindi askanu Israayil.

⁵ Ñu jàll dexu Yurдан, dem dali Arower ca bëj-saalumu dëkk ba, ca biir xur wa, daldi dem Gàdd, jaare fa jëm Yaser.

⁶ Ci kaw loolu ñu dem diiwaanu Galàdd, jàll ba Kades ca diiwaanu Etteen ña, dem Dan Yaан ak la ko wër, teg ca Sidon.

⁷ Ba mu ko defee ñu dem ba Tir, dëkk ba ñu wëralee ab tata, jóge fa dem ca mboolem dëkk-dëkkaani Eween ñaak Kanaaneen ña. Ñu àkkeji Beerseba ca bëj-saalumu màndiñu Yuda.

⁸ Wër nañu réew ma mépp ci juróom ñeenti weer ak ñaar fukki fan, doora ñibbisi Yerusalem.

⁹ Yowab nag indil Buur limu askan wa: Israayil di juróom ñetti téeméeri junniy (800 000) góor ñu tollu ci xare; Yuda di juróomi téeméeri junniy (500 000) góor.

¹⁰ Daawuda waññ askan wa ba noppi, fit wa ne rës, mu yedd boppam, daldi ne Aji Sax ji: «Aji Sax ji, bàkkaar naa lool ndax lii ma def. Léegi nag ngalla jéggal ma samag ñaawtéef ndax jëfi dof ju réy lool laa def.»

¹¹ Ba Daawuda jógee ca ëllëg sa, kàddug Aji Sax ji dikkal Gàdd, yonent Yàlla ba, boroom peeñu ba féeetewoo kër Buur Daawuda. Mu ne ko:

¹² «Demal ne Daawuda: “Aji Sax ji dafa wax ne: Ñett laa lay jox, yaay tànn lu ma la ciy def.”»

¹³ Gàdd dem ca Daawuda, jottali ko ko, ne ko: «Ana yii yatt loo ci tànn, mu dal ci sa kaw: juróom ñaari ati xiif ci sam réew, am ñetti weer yooy daw say noon, am ñetti fani mbas ci sam réew? Xalaatal léegi te wax ci lenn, ma xam lu may waxi ki ma yónni.»

¹⁴ Daawuda ne Gàdd: «Am naa njàqare lool; waaye naa tàbbi ci loxol Aji Sax ji rekk, ndax yërmandeem yaa na lool, waaye loxol doom aadama moom yàlla buma ci daanu!»

¹⁵ Ba loolu amee Aji Sax ji wacce mbas ci kaw Israayil, dale ko ca suba soosa ba keroog ba àpp ba matee. Ña dee ca askan wa di juróom ñaar fukki junni (70 000) diggante Dan ca bëj-gànnar, ba Beerseba ca bëj-saalum.

¹⁶ Naka la malaaka ma tàllal loxoom Yerusalem, ngir faat leen, Aji Sax ji fomm, daldi wax ak malaakam reykat may faat askan wa. Mu ne ko: «Léegi doy na! Teggil sa loxo.» Booba malaakam Aji Sax jaa nga ca wetu dàggay Arawna[†], Yebuseen ba.

¹⁷ Daawuda nag gis malaaka may faat askan wa. Mu ne Aji Sax ji: «Man miy sàmm bi déy, maa bàkkaar, maa def lu bon. Ñii diy xar donɗ, topp ci man, lu ñu def? Na sa loxo dal ci sama kaw man kay, maak sama waa kër baay!»

[†] **24.16 Arawna** mooy Ornan ba tey. Seetal ci 1.Jaar-jaar ya 21.15.

¹⁸ Ba loolu amee Gàdd dem ca Daawuda keroog ca bés ba, ne ko: «Demal, nga tabaxal Aji Sax ji sarxalukaay ca dàggay Arawna, Yebuseen ba.»

¹⁹ Daawuda dem ca, na ko ko Aji Sax ji sante, Gàdd jottali.

²⁰ Ba mu ko defee Arawna séen Buur, mu ànd aki jawriñam, jëm ca moom. Mu génn sujjóotal ko, dëpp jëëm ca suuf,

²¹ ne ko: «Buur, sang bi, lu doon say tànk?» Daawuda ne ko: «Xanaa jëndsi sa dàgga jii, ba tabaxal fi Aji Sax ji sarxalukaay, ndax mbas mi dal ci kaw askan wi yem fi.»

²² Arawna ne Daawuda: «Buur, sang bi, jèlal lu la neex, def ko sarax. Nag yaa ngii, jèlal def saraxu rendi-dóomal, watiiri bojju yeek bant yi nag yiy lékkaloo, nga def ko matt.

²³ Man Arawna, maa la jox lii lépp, Buur. Yal na la sa Yàlla Aji Sax ji nangul.»

²⁴ Teewul Buur ne Arawna: «Déédéet, dama koy jënd ci yaw kay. Ab saraxu rendi-dóomal bu ma dikkewul dara, duma ko defal sama Yàlla Aji Sax ji.» Ci kaw loolu Daawuda jënd dàgga ja ak nag ya ci juróom fukki dogi xalis.

²⁵ Gannaaw loolu Daawuda tabaxal fa Aji Sax ji ab sarxalukaay, rendi fa ay juri saraxu rendi-dóomal, ak ay saraxi cant ci biir jàmm. Ba mu ko defee Aji Sax ji nangul réew ma, mbas ma bàyyi Israayil.

Kàddug Yàlla
The Holy Bible in the Wolof language of Senegal,
translated by La Mission Baptiste du Sénégal
La Sainte Bible en langue wolof du Sénégal, traduite
par La Mission Baptiste du Sénégal

copyright © 2025 La Mission Baptiste du Sénégal

Language: Wolof

Cette œuvre est mise à disposition sous licence Creative Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)

 Vous n'êtes pas autorisés à :

Partager – copier, distribuer et communiquer le matériel par tous moyens et sous tous formats. L'Offrant ne peut retirer les autorisations concédées par la licence tant que vous appliquez les termes de cette licence.

Attribution – Vous devez créer un lien vers la licence et indiquer si des modifications ont été effectuées ; l'Œuvre. Vous devez indiquer ces informations par tous les moyens raisonnables, sans toutefois suggérer que l'Offrant vous soutient ou soutient la faccedil;on dont vous avez utilisé son Œuvre.

Pas d'Utilisation Commerciale – Vous n'êtes pas autorisés à faire un usage commercial de cette Œuvre, tout ou partie du matériel la composant.

Pas de modifications – Dans le cas où vous effectuez un remix, que vous transformez, ou créez à partir du matériel composant l'Œuvre originale, vous n'êtes pas autorisés à distribuer ou mettre à disposition l'Œuvre modifiée.

Pas de restrictions complémentaires – Vous n'êtes pas autorisés à appliquer des conditions légales ou des mesures techniques qui restreindraient légalement autrui ; utiliser l'Œuvre dans les conditions décrites par la licence.

C'est un résumé (et non pas un substitut) de la licence. Pour voir une copie de cette licence, cliquez ici.

La Mission Baptiste du Sénégal a le plaisir de vous autoriser à utiliser toute portion tirée des Écritures

qui sont disponibles sur [http:// biblewolof.com](http://biblewolof.com) et sur ces appli (l'&ouillevre), sous réserve que le crédit nous soit reconnu par écrit, avec la mention du nom de notre organisation (voir plus loin). Mais on ne peut la modifier de quelque façon que ce soit, ni l'’utiliser à des fins commerciales, c'’est à dire, de telles ressources ne peuvent être vendues à un prix supérieur au coût de la reproduction.

Cette licence n'’autorise pas un mixage combinant les écritures en wolof avec vos propres ressources traduites en wolof. Si vous désirez faire un mixage, vous devez en obtenir l'’autorisation, et pour cela nous exigeons un échantillon de traduction pour une préalable approbation de notre part. En effet des ressources mal traduites portent préjudice à la créditibilité des écritures.

De même, s'’il s'’agit d'’enregistrements des écritures, nous exigeons des échantillons de la matière enregistrée, pour approbation préalable de notre part. En effet des voix marquées d'’accent pourraient être dommageables à la créditibilité des écritures.

Pour demander la permission de faire quoi que ce soit en dehors du cadre de cette licence, contactez-nous.

Voici les déclarations de copyright à inclure dans l'&ouillevre:

Écriture extraite de (s'’il s'’agit d'’une portion de livre)

Suivi de:

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

Vous pouvez aussi utiliser une forme abrégée:

(Nom du livre abrégé) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

La politique de confidentialité se trouve ici.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)

 You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

NonCommercial — You may not use the material for commercial purposes.

NoDerivatives — If you remix, transform, or build upon the material, you may not distribute the modified material.

No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

This is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license. To view a copy of this license, [click here](#).

La Mission Baptiste du Sénégal is pleased to give you permission to use any of the scriptures on <http://biblewolof.com> and in these apps (hereafter referred to as the Work) as long as you give credit to MBS with a copyright notice, and you do not modify or mix the work, and do not sell materials at a price over the cost of reproduction.

In other words, you may download the Work and share it with others as long as you credit us, but you can’t change the Work in any way or use it commercially (for profit).

If we give you permission to do a re-mix (combining the scriptures in wolof with your own materials translated in wolof), we will ask for a sample translation or audio recording to approve first, before any distribution. Materials badly translated and voices with a foreign accent impair the credibility of the scriptures.

To ask permission to do anything outside the scope of this license, contact us.

Here are copyright statements to include with the work :

Scripture citations taken from(if it's only a portion of a book) followed by

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Or you may use a shortened form:

(Name of the book) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

You can read our privacy policy here.

Liggéey bii turu sañ-sañu jëfandikoom di « Creative Commons BY-NC-ND 4.0 » ; maye na ku ko yeb,

fépp ci àddina, ci kaw way jefandiku ji wàccoo ak yii ndigal: BY = SM (dees na Seedeel boroom Moomeelam); NC = AJ (Amul Jaay); ND = AS (Amul Soppi). Ku bëgga gis sottib sañsañu jëfandikoo bi, seet ko fii.

▢ Mission Baptiste du Sénégal am na mbégtey may leen ngeen yeb, ak sotti, ak wasaare lu mu mana doon ci Kàddug Yàlla gi ci <http://biblewolof.com>, ak ci appli yii, ci kaw ngeen seedeel nu sunu moomeel (seetal ci suuf). Waaye dungen ci mana soppi lenn, ak nu coppite ga mana tëdde, te ngeen bañcee jaaye lenn ci njëg gu wees li leen sottib mbind mi dikke.

Su dee lu ngeen raxe (muy seen liggéeyu bopp bu ngeen tekki ci wolof, boole ko ak lenni kàddug Yàlla gi ci wolof), ba bëgg koo sotti ngir wasaare ko, war ngeen cee jëkka am sunu ndigal, te jox nu ci seenub tekki, lu tuut lu nu ko mana natte ba mu doy nu, ndax jomtukaay yu tekki bi awul yoon gàkkaal na Mbind mu sell mi. Jokkoolen ak nun, ngir sàkku ndigalu def lu mu mana doon, lu wees kemu sañsañu jëfoo.

Ba tey su dee lu ngeen jukkee ci kàddug Yàlla gi, ba def ko ay dégtal yu ngeen taataan, bëgg nanu ngeen sàkkaal nu ci seenub taataan, lu tuut lu nu mana natte baat yi ba mu doy nu, ndax baat yu seen làmmiñu boroom taq itam, gàkkaal na ab liggéey.

Yii kàddu la sañsañu jëfoo tege, te warees koo boole ci liggéey bi:

Ci………… lanu ko jukkee, (su dee ab dogu téere doŋŋ)

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

Manees naa jëfandikoo itam ab gàttaalub turu téere bi :

(Turu gàttaal téere bi) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Apr 2025 from source files dated 18 Apr 2025

d0698bf2-fb52-5f39-9542-2e2eeaf3c516